

دو فہرہہ نگین فہاندی
نووبار و (مرصاد الأطفال)

دو فہرہ نگین فہاندی
نووبار و (مرصاد الأطفال)

بین
نہ حمدیٰ خانی و محمد مہد کہ ربہ لائی

بہرہ فکرن
تہ حسین نیبراہیم دؤسکی

پیشگوئن

بابه تی شعرا فیر کرنی ئەوا ب عەرەبی دیبژنی: (الشعر التعلیمی)، کول دەستپیتیکی د ناڤ شعرا عەرەبان دا ل زەمانی عەبباسییان پەیدا بوو، ئیک ژ وان بابەتانه یین کو د کەڤن دا د شعرا کرمانجی ژی دا هەین، وەر چەندە ئەڤ رەنگی شعری گەلەک جار ان یی قالایه ژ خۆشترین عەناصرین پیکهاتنا شعری کو (عاطفه و خەیا له)، لەو هەستا خواندەقانی پێ ناهژینت، وشعوورا وی نالفت، بەلی د گەل هندی ژی فی رەنگی شعری ل درێژیا دیروکا خۆ خزمەتەکا مەزن پیشکیشی زانیی و زانیان کرپه.

ل دەمەکی ب دەستفەئینانا دانەیین کتیبان ل سەر شاگردهیان کارهکی ب زەحمەت بوویه؛ چونکی ئەو ب دەستی دهاتنه نفیسین، و ب بهایهکی گران دهاتنه فرۆتن، و پترین جار ان شاگرده وفهقی ژ مرۆڤین ههژار و بهردهست تهنگ بوون، و ژبه رکنا بابەتین زانستی ئەگەر هات و ب رەنگی پەخشانی هاتبە نفیسین کارهکی ب ساناهی نهبوو، شاعران هزر د هندی دا کر ئەو بابەتین علمی کورت بکەن، و د قالبی شعری دا دارپژن، دا کو ئەو زارۆکین داخوازا زانیی دکەن بشین ب رەنگهکی ساناهیتەر وان بابەتان ژ بهر بکەن، و گەلەک ههوجیهی ب دەستفەئینانا کتیبین ب بها و گران نهبن. و تشتی بهرچاڤ ل فیرتی ئەو بوو ئەو شاعرین ب فی کاری رابووین هه می ئەو کەس بوون یین ب چاڤین خۆ ئەو حال دیتی یی شاگردهیان نهخۆشیا خۆ ژئ ددیت، ژ بهر کو ئەو ب خۆ ژی بهری هنگی د وی حالی را بۆرینه، و پستی هنگی بووینه مهلا و سهیدا و دەرس دایه فهقیان، و ههجهی ماکا داهینانیه و هکی دئیتته گۆتن!

د ئەدهبی کرمانجی دا و هکی مه گۆتی هه زوی شاعران ههست ب فی ههوجیهیی کرپه، لهو هندەک ژ وان ل گرنکییا فی بابەتی هشیار بووینه، و خەبات ژتیرا کرپه، و ئیک ژ ناڤدارترینی وان شاعران ئەحمەدی خانی (۱۶۵۱-۱۷۰۶ ز) بوویه، ئەوی فهرههنگۆکهکا عەرەبی - کرمانجی بۆزارۆکان فههاندی، هه و هسا فههینۆکهکا بچوبک د عهقیدهیا ئیسلامی دا هه بۆ زارۆکان دانای..

پشتی ئەحمەدی خانى، ووهك چاڤلىكرن بۆ وى، پتر ژ شاعرهكى كورد ب قى پرهنگه كارى رابوو، وهكى: ئىسماعىلى بايهزىدى خودانى فەرهنهنگوڤا فهاندى: (گولزار)^(۱)، وشىخ مهرووفى نوودهه (۱۷۵۲-۱۸۳۸ ز) خودانى فەرهنهنگوڤا فهاندى (ئەحمەدىيه)، ومحهمهده كه ره لائى يى ئاقته پى (۱۸۸۵-۱۹۳۹ ز) خودانى (مرصاد الأطفال)..

و د قى كتيبا ل بهر دهست دا مه كار بۆ هندى كرىيه كو دو فەرهنهنگوڤا فهاندى ژ ده ربايا ئەده پى مه يى كوردى هلبىترين و بۆ چاپى به رهه ف بكهين، وبدانينه بهر دهستى خوانده قان، ئەو ژى نووبارا ئەحمەدى خانىيه كو فەرهنهنگوڤا كوردى عه ره بىيه، و ل سالا ۱۰۹۴ مشه ختى (۱۶۸۳ ز) هاتىيه دانان، وفەرهنهنگوڤا (مرصاد الأطفال) يا محمه مهده كه ره لائى يى ئاقته پى، كو كوردى فارسىيه، و ل سالا ۱۳۳۱ مشه ختى (۱۹۱۳ ز) هاتىيه دانان، وهك پشكهك ژ كارى لىترنه يا (دهستنىس وبه لگه نامه يان) ل ئەكادىميا كوردى، كو هه ر ژ دهستى كى كارى خۆ كرىيه كۆمكرن و پاراستن وبه لاقرنا دهسنقىس وبه لگه نامه يين په يوه ندى ب دىرۆك و ئەده بىياتا كوردى فه هه يى.. هيقىيا مه ئەوه كارى مه خزمه تهك بت بۆ ئەده پى مه يى دهوله مه ند، وخودى هارىكار بت.

ته حسين ئىبراھىم دۆسكى

دهۆك ۲۰۱۰/۷/۲۳

---

(۱) ژابا به حسى وى دكهت و دبىژت ئەو ل سالا ۱۰۶۵ مشه ختى بوويه و ل سالا ۱۱۲۱ مشه ختى مریيه. وبه ره مه وى ب بهرچاڤين مه نه كه فتىيه.

قەھىنۆكا ئىككى
نووبارا ئەھمەدى خانى

^

نووبارا ئەحمەدی خانى

ئەحمەدى خانى، وهكى دئىتته زانين، ئىك ژ شاعرين كورد يين خودان داهيتانه، وباشترين دهليل ل سهر قى گوتنى ئەو بهرهمى دهولهمنده يى ل پاش خو هيتلاى، وحتا ئەقرۆ ژى مفايهكى باش ژى دئىتته وەرگرتن، وئىك ژ بهرهمين وى يين گرنك قههينوكا نووبارى (نووبهاري)يه، ئەوا ل سالتين درتزل مزگهفت ومهدرهسهيبن كوردستاني وهك (كتيبهكا مهنهجي) ژ لايى فهقيبان قه دهاته خواندن وژبهركن.

نووبار يان نووبهاري:

وئەف بهرهمه - وهكى حتا ئەقرۆ دئىتته زانين وهزرکن - ئىكهمين بهرهمه ئەحمەدى خانى داناي، وديروكا دانانى ژ لايى خانى ب خو قه هاتيبه تومارکن، دهمى ل دويماهيبي ديترت: (ئەف رەنگ ديترت خانى: ئەگەر تو ب ئىذعانى، بفره كيتابا ثانى، د جلدى ئەووهدا، ژ جوزوا عاشر، د وەرەقى چارى دا، ژ صفهحنى دهستى راستى، د سهطرا ثالث دا، ژ كلمهيا ثانى، بگر تو حەرفا چارى، تاريخه ژ بو نووبارى) وئاشكهرايه كو ئەف تاريخه دبتە: (۱۳) ههيشا (۳) ژ سالا (۱۰۹۴) مشهختى (بهرانبەر ۱۳ / ۳ / ۱۶۸۳ زايىنى) وهنگى ژيى خانى (۳۳) سال بوون.

ل دۆر ناقي قى بهرهمى حتا نوكه دان وستاندنهك ههبوويه، كاني ئەو: (نووباره) وهكى د هندهك ژتدهران دا دئيت، يان ژى (نووبهاري) وهكى بهلاف و د هندهك دهستتفيسان دا هاتي؟

ويستى ليترقپين وقهكولينى ل دۆر قى بابەتى ژ لايى مهقه، پيخهमेهت بهرهمهفكرنا قى دانهيا ل بهر دهست، مه ب دورستتر زانى كو ناقي دورست يى قى بهرهمى (نووباره) نه كو (نووبهاري)ه، وهه ژ بهر قى چەندى مه ئەف ناقه ل سهر بهرگى كتيبي بنهجه- كر، ونيشانين مه ل سهر قى چەندى ئەقهنه:

١- كهڤنترين دانهيپن دهسئيس ژ قئى كئيبئى، كو هندهك ژ وان دزقڤنه دهمهكئى گهلهكئى نئيزيك ژ زهمانى خانى ب خو (كئيمتر ژ سيمه سالان پشتى مرنا خانى)، بهلكى ئيك ژ وان ئهو دانهيه يا دئيتته هزركرن كو خانى ب خو ئقيسييه، وهكى دئى بهحس ژئى كهين، پهيقا (نوبار) نه (نوبهار) بو قئى بهرهمى دهستنیشان كريبه. و د ئهصل و بناخهپين قهكوليان دا دانهيا نئيزيكر بو دههمى ئقيسهري راستر دئيتته ديستن؛ چونكى يا بهرهر ئهوه ئهو پتر يا پاراستى بت ژ دهسئيهدانان.

٢- بهرى پتر ژ سهدهسالان ژئى ئهف راستييه د ئاڤ زانا وڤهوشه نبييرين كورد دا يا بهلاڤ بوو، وباشترين نيشان ل سهر قئى چهندي گوتنا (يوسف ضياء پاشا) يئى مهقدسييه ئهوى د كئيبيا خو دا (الهدية الحميدية) دبئرت: ((ئهمه دئى خانى ئاڤى وئى كريبه نوبار وعامى دبئرتن: نوبهار))^(١)، مهعنا: نوبهار نه ئهو ئاڤه يئى خانى ب خو ل سهر بهرهمى خو داناي، بهلكى ئهو ژ لايئى خهلكى قه يئى هاتيبه گوتن.

٣- وپهيقا (نوبار) پتر د گهل هندی دگونجت كو ئهف بهرهمه بهرهمى خانى يئى ئيكى بت، ههر وهكى وى دقئيت ب قئى ئاڤى بيئرت: ئهڤه بهرئى ئيكى يئى دارا من يا ئهدهبييه.

وتشتهكئى قهشارتى نينه كو خانى ئهف بهرهمه وهك فيركارهك بو زاروكتين كرمانجان دنايه؛ دا ئهو وان فيرى زمانى عهريه بكهت، كو زمانى قورئانئى وزانينين شريعيبه، پشتى ئهو فيرى خواند وئقيسينا حهرفان دبن، ودزانن قورئانئى بخوينن، وبهري دهست ب خواندنا كئيبين -رئيزئى كو ب زمانى عهريه بوون- بكهن، پينئقييه ل سهر وان ئهو شارهزا بين ب وان پهيف وزاراڤين گهلهك د كئيبين شريعتهى دا دئين، و خانى نهڤيا ئهو ب كئيبيا خو قئى ئارمانجئى ب تنئى ب جه بينت، بهلكى وى هژمارهكا دئى ژئى يا ئارمانجان ب جه ئينان، وى كئيبيا خو كره دهليقه بو هندی كو هندهك شيرهتئى ئهخلاقى ل زاروكان بكهت، و وان فيرى هونهري قههاندنا شعري بكهت، خانى ئارمانجا خو ژ دانا كئيبيا خو ب قئى رهنگى دبئرت: ((ژ پاش همد و صله واتان، ئهف چهنده كهليمه نه ژ لوغاتان، قئيك ئيخستن

(١) يوسف ضياء الدين پاشا الخالدي: الهدية الحميدية فى اللغة الكردية، اسطنبول ١٣١٠، ص (٢٧٩).

ئەحمەدئى خانى، ئاڭ نووبارا بچووكان دانى، نە ژ بو صاحب رەواجان، بەلكى ژ بو بچووكيد كرمانيان، وهكى ژ قورئانئى خلاص بن، لازمە ل سهوادئى چاڭناس بن، دا ب ڤان چەند ڤەشەلەكان، ل وان طەبيعت مەلەكان، دەرى زهنئى ڤەبيتن، هەرچى دخوون زەحمەت نەبيتن).

ومەسەلا دانانا فەرھەنگى ب ڤەنگەكى ڤەھاندى، ئەڤە ئىك ژ وان شىوھيان بوو يىتن شاعران پەنا دېرە بەر پىخەمەت ب ساناهى ئىخستنا ژبەركرنى، وئەگەر ئەم بەرى خۆ بدەينە ئەدەبىياتىن مللەتتىن موسلمان (يىتن نەعەرەب) دئى بينىن چەند نمونە ل سەر ڤى كارى ھەنە، كو ئارمانج ژئى ئەو بوو شاگردەيىن زانينىن شەرى ڤىرى زمانئى عەرەبى بين؛ دا بشين ب رحەتى قورئان وحەديس وكتيپين شريعتى بخوين.

ئەڤ دانەيە:

نووبارا ئەحمەدئى خانى، ژ وان كتيپانە يىن گەلەك دېەلاڤ د ئاڭ خواندەڤانين كورد دا، ھەر ژ بەرى وەرە، چونكى ئەو -وھكى مە گوتى- ئىك ژ وان كتيپان بوو يىتن ژ لايى ڤەقيان ڤە دەھاتنە خواندن، وبەلكى ئەو ژ كتيپين ئىكى ژى بوويە (ئەگەر نەبيتن: يا ئىكى ب خۆ بوويە) ژ لايى ڤەوشەنبيرتن مە ڤە ھاتىيە چاپكرن، چونكى ئەو ل سالا ۱۳۱۰ مشەختى (۱۸۹۲ ز) د ئاڭ كتيپا (الهدية الحميدية) دا ھاتبوو وھشاندن، وپشتى ھنگى گەلەك جاران و ل گەلەك جھان ئەو گەھشتىيە چاپئى، بەلى پشتى ھژمارەكا دانەيىن دەستڤيس ژ ڤى كتيپى ل نك مە كۆمبووين، وچەندەك ژ وان ژ لايى دىروكى ڤە دگرنگن، وحەتا نوکە نەھاتينە ديتن، مە خواست دانەيەكا دى ژ ڤى كتيپى ل بەر دەستى خواندەڤان بدانين، نەخاسمە دانەيىن ڤى كتيپى -خۆ يىن چاپكرى ژى- نوکە ب ساناهى ل بازارئى ب دەست جيلئى نوى يىن خواندەڤانان ناكەڤت.

بناخەيىن ڤى دانەيى:

ژ بو بەرھەڤكرنا ڤى دانەيى ژ (نووبارا) مە پالدايە سەر ھژمارەكا دانەيىن گرنگ، ئەو ژى ئەڤەنە:

۱- دانهیا مصری، و بهلکی ئەڤه گرنگترین و پاقترترین دانه بت ژ نووباری، و وهکی ژ وئ ختمال سەر هه‌ی دئیتته زانین ئەو ل سالای ۱۳۲۹ (۱۹۱۱ ز) ژ لایئ زانایئ کوردی ناقدار (ئه‌حمهد ته‌یموور پاشا)^(۱) ڤه یا هاتییه وه‌قفکرن، و ئەو نوکه د (الخزانة التیموریة) دا ژ (دار الکتب) ل بن ژماره (۴۶) یا پاراستییه، و هه‌ر چه‌نده ل دویماهییا ده‌ستنقیسی ناڤئ نقیسه‌ری (ناسخی) و سالای نقیسینی (نه‌سخی) نه‌هاتییه ژئ، به‌لئ د سایتئ وه‌زاره‌تا ره‌وشه‌نبیری یا ترکی دا ئیشاره‌ت بو‌ڤئ ده‌ستنقیسی هاتییه کرن و هاتییه گۆتن کو ناسخی ڤئ ده‌ستنقیسی ئەحمهدئ خانئ ب خۆبه^(۲)، و ژ ره‌نگئ نقیسینی دئیتته زانین کو ئەو گه‌له‌ک یا که‌ڤنه، و ده‌مئ مرۆڤ دخوینت ژئ نئزیکه‌ بئترین چو خه‌له‌تی ژ لایئ کیشئ و په‌یشان ژئ تئیدا نین، و ل دویماهییی هاتییه: (تمت کتابنا بعون الله..). و به‌لکی ژ ڤئ بیتته زانین کو نقیسه‌ر خودانئ کتیبئ ب خۆبت؛ و هه‌ر چه‌نده هزر پتر بو‌هندئ دچت کو ئەڤ دانه‌یا ده‌ستنقیس یا خانئ ب خۆبه، به‌لئ چه‌تا نوکه ئەم نه‌شئین سه‌دا سه‌د خۆ ژ ڤئ گۆتنئ پشتراست بکه‌ین، و هئیشتا مایه بو‌دانا حوکمئ دویماهیئ د ڤئ مه‌سه‌لئ دا.. و هه‌ر چاوا بت مه‌ ئەڤ ده‌ستنقیسه بو‌ڤئ دانه‌یا خۆ کره‌یه بناخه.

۲- دانه‌یا دی ژ نقیسینا (موصطه‌فایئ کورئ ئیسماعیلی کورئ موحه‌مه‌دئ کورئ شه‌عبانی)یه، و ئەو ل سالای ۱۱۴۸ مشه‌ختی (۱۷۳۵ ز) ل باژئیرئ دیاربه‌کرئ هاتییه نقیسین، یه‌عنی: پشتی مرنا خانئ ب (۲۹) سالان، و مه‌ نیشانا (د) بو‌ڤئ دانه‌یی دانایه.

(۱) ئەحمهد کورئ ئیسماعیل پاشایئ ته‌یموور (۱۸۷۱-۱۹۳۰ ز): د بنیات دا ژ کوردین ده‌ڤه‌را مووصلییه، باپیئرئ وی د گه‌ل باپیئرئ شاعرئ ناقدار ئەحمهد شه‌وقی، ژ مووصلئ به‌ر ب عه‌ککایی ڤه مشه‌خت بووبون، پاشی والیئ عه‌ککایی ئەو هنارتبوونه نک حاکمئ مصرئ محمه‌د عه‌لی پاشای، دا د خزمه‌تا وی دا بن، و ژ هنگی وه‌ره ئەو مانه ل مصرئ، و بنه‌مالا وان ب ناڤئ مالا ته‌یمووریان ناقدار بوویه، و هژماره‌کا زانا و ئەدیب و نقیسه‌ران ژ ناڤ رابووینه، ئیک ژ وان ئەڤ ئەحمهدیه کو نئزیکه‌ بیست کتیبئین چاپکری ب عه‌ره‌بی هه‌نه (بنیره کتیبیا مه: عقد الجمان فی تراجم العلماء والأدباء الكرد والمنسویین إلی مدن وقری کردستان، ۱۰۶۳/۳).

(۲) ئیکه‌مین که‌س ئەم ل ڤئ ده‌ستنقیسئ ئاگه‌دارکرین و کو ئەو ده‌سته‌ختئ خانئ ب خۆبه هه‌ڤالیئ مه (موفید یۆکسه‌ل) بوو، ل باژئیرئ سته‌نبۆلئ، و وی نمره‌یا ده‌ستنقیسئ وجهئ وئ بو مه‌ گۆت، و گۆت کو سایتئ ناڤبۆری ئەڤ زانینه ل دۆر ده‌ستنقیسئ داینه، و داخواز ژ مه‌ کر ئەم وئ ب ده‌ست خۆ بئخین، و ب هاریکاریا د. عبد الفتاح بۆتانی و هنده‌ک هه‌ڤالین مصری ئەم شیباین دانه‌یه‌کا کۆپیکری ژ ده‌ستنقیسئ ب ده‌ست خۆ بئخین.

۳- دانهیا (عوثمانی کورئ مهلا محهمه دئ کورئ مهلا بیازیدئ کورئ مهلا حوسینئ مهلا زاده)، وئو ل ساللا ۱۱۶۶ (۱۷۵۳ ز) هاتییه نفیسین، ودهمی وئ ژئ گهلهک یئ دویر نینه ژ دهمی خانی، ونیشانا (ث) مه بو دانایه، وتشتئ بهرچاڤ د شان ههر سئ دانهیان دا -کو کهڤنترین دانهنه- ئهوه ناڤئ کتیبئ (نوبار)ه نه کو نوبهاره.

۴- دانهیا (عبداللاهی کورئ حوسهینی) ئهوال رهجهبا ساللا ۱۲۳۰ مشهختئ (تیرمهها ۱۸۱۵ ز) هاتییه نفیسین، ونیشانا (ع) مه بو دانایه.

۵- دانهیا (محهمه دئ قهرهنی) ل ساللا ۱۳۰۸ مشهختئ (۱۸۹۰ ز) ل دهقهره موتهکان ل باکورئ کوردستانی هاتییه نفیسین، وهندهک تهعلیقین زانایی ناقدار مهلا عهبدلقه هارئ زوقهیدی (نهقیئ مهلا خهلیلئ سیرتئ) ل سهرن، ودویر نینه نفیسهر ههر مهلا عهبدلقه ههار بت، نیشانا (ق) مه بو دانایه.

۶- دانهیا (یوسف ضیاء الدین پاشایی مهقدسی) د کتیبئا خو (المهدیه الحمیدیه) دا بهلاڤکری، کول ساللا ۱۳۱۰ (۱۸۹۰ ز) ل ستهنبولئ چاپ بوویه، ومه نیشانا (م) بو دانایه.

۷- دانهیا (عهبدلحه میدئ) ل ساللا ۱۳۵۲ مشهختئ (۱۹۳۳ ز) ل مزگهفتا گوندئ کیسته هاتییه نفیسین، ونیشانا (ح) مه بو دانایه.

۸- دانهیا سهیدا (أحمد حلمی القوغی الدیاریکری) ل ساللا ۱۴۱۱ (۱۹۹۰ ز) نفیسییه، د گهل شهرحهکا کرمانجی ل سهر کتیبئ ل بن ناڤئ: گولزارا هه مووکان، ونیشانا (ق).

۹- دانهیا مهلا (زین العابدین الأمدی) ل ساللا ۱۴۱۰ (۱۹۹۰ ز) نفیسییه، وشهرحهک ب عهره بی ژئ ل سهر دانایه، نیشانا (ز) مه بو دانایه.

۱۰- دانهیا (یوسف بن عبد الله) سال وجهئ نفیسینئ ل سهر نینه. ونیشانا (ی) مه بو دانایه.

۱۱- دانهیا (علي بن يوسف) ئهوی ژئ سال وجهئ نفیسینئ ل سهر نینه، نیشانا (عل) مه بو دانایه.

وههژی گۆتتییه کو د پتریا دانهیان دا پشتی فه رههنگوگا (نووباری) فههینوگا
(عهقیدهنامه) یی دئیت، و ب هزرا من ئهحمهدی خانی ئهو دانایه دا بو نووباری بته وهک
پاشگوویهکی، یهعنی: وی ئهو ژی ههر بو ئارمانجهکا فیرکاری دانایه، لهو ب رهنگهکی کورت
وساده وی عهقیده ویر و باوهریین ئیسلامی ل دویش ریبازا ئهشعهرییان، کو ریبازا پترین
مهلا و زنایین کورد بوو ل وی دهمی، فههانیدییه.. بهلی مه (عهقیدهنامه) ل فیرئ دانانایه
ب ئیهتا هندئ کو ئهم عهقیدهنامهیا خانی، د گهل هژمارهکا فههینوکیین دی یین عهقیدی
یین هژمارهکا شاعرین کلاسیکیین کرمانج د کتیبهکا تایبهت دا بهلاش بکهین ل بن ناخی:
(عهقیدهنامهیین کرمانجی) ئهگهر خودی ههز بکهت.

بسم الله الرحمن الرحيم
مهبدته تي همر علمه كي ناقي عليم

حهمد و شهنا و شوكراني، ژ بو وي خالق و رحماني،
كوفه صاحت و بهيان دايه لساني، لسان دايه نساني،
هندي صله واتن هه مي، ل ره سولتي مه ئي تومي،
كو بوونه پهيره وييد وي، عه ره ب و عه جه م و كرمانج ورومي^(۱).
ژ پاش همد و صله واتان، ئه ف چهند كه ليمه نه ژ لوغاتان،
فتيك ئيخستن ئه حمه دي خاني، ناف نووبارا بچووكان داني،
نه ژ بو صاحب ره واجان، بهلكي ژ بو بچووكيد كرمانجان،
وهكي^(۲) ژ قورئاني خلاص بن، لازمه ل سه وادي^(۳) چاثناس بن،
دا ب فان چهند ره شبه له كان، ل وان طه بيعه ت مه له كان،
دهري زهني شه بيتن، هه رچي دخوونن زه حمه ت نه بيتن،
توميده ژ طفلان، كومه عه مه ل به طالان،
د وه قتي ده ور وده رسان، بكه نه نعام وئحسان،
ب دوعان شه^(۴) بير بينن، فاتحان ژ مه را بخوينن.

---

(۱) د دانه يا (م) دا ل جهن په يقا (رومي) فالايه وسي خال ل دويف تيک رتيزکرينه!

(۲) د دانه يا (م) دا: ئه و كو.

(۳) سه واد، مه خسه د يچ نقيسينه.

(۴) د دانه يا (م) دا: مه.

القطعة في بحر الهرج المكفوف المحذوف

حەتتا تو دەور و دەرسان نەكەى تەكرار و مەصرووف
د دونيايى تو نابى نە مەشهور و نە مەعرووف
(مَفَاعِلُنْ فَعُولُنْ مَفَاعِلُنْ فَعُولُنْ)
چ خوەش وەزنى ببیتن هەزەج مەكفووف و مەحذووف

خودى (الله)، قاصد (رَسُول)، ئەى خودىزان
خەلیفە چار و هەم چار ئیمامن ئەى موسلمان^(۱)
ژ چاران بىك ئەبابەكر، عومەر، عوشمانە ئى دى،
عەلییە بى تەكەلوف كو بوو خاتەم ژ بو وان
دقیستن تە^(۲) بزانی ب دل ناقتید ئیمامان
موحەممەد، مالک، ئەحمەد، ئەوئ دیتەر كە نوعمان^(۳)
موهششەر بوونە دەه كەس ژ ئەصحابان ب تەعیین
كو دئ بچنە بەحشتى خودى مزگینی دا وان
ژ ئەووەل بوو عوبەیدە، د گەل هەر چار یاران،
سەعیید، وسەعد، وطەلحە، زوبەیر، وعەبدرەحمان

(۱) د دانەیا (ی، م، عل) دا هاتییه: خەلیفە چارن دوازدە ئیمامن ئەى موسلمان.

(۲) د دانەیا (ی، م، عل) دا: تو.

(۳) د دانەیا (ی، م، عل) دا هاتییه: عەلى چارك حەسەن دو موحەممەد سینه ئەى جان.
پاشى ئەف مالکە ژى د دویف دا هاتییه:

ئیمامى دى حوسەینە د گەل موسا و جەعفر

ئەفن بالجمله بى شەك بزانی قەنج ئیمامان

ژ بو مە چارى دیتەر هەیین صاحب مەذاهب

موحەممەد و مالک و ئەحمەد ئەوئ دیتەر كە نوعمان

وناشكەرايه كو ئەف مالکە ژ لایى هەندەك شیعەیان فە د چىكرینه، و خانى ئەو نەگۆتینه!

ل مه فەرضه بزانیڤ رهسولێ خوه ب تهحقیق
ب مهولد ههم ب مهدفهن، بناسین دا وبابان
د مهککی بوو ژ دایی، مهدینه بوویه مهدفهن
وی عهبدللاهه والدا، ئەمینه والده بزانی
ژ دونیایی کو چوو وی عومر بوو شیست وستی سال
ژ شیستان پینجهه وستی بوارین د مهککهیی دان
د چل سالی رسالهت ژ بو را هاته خواری
د بیست وستی دمایی ژ بو نازل بوو قورئان
جهمیعی ئوممهتا وی ب لوظفا خوه ئیلاهی
ژ دونیایی فریگی ب قورئان و ب ئیمان
ههتا ئەو شههسوار بیت وگۆیا ئوممهتا خوه
ژ مهیدانا حسابی ههلینت شوپهی چووکان

القطعة في بحر الرجز المطوي المخبون

پهرده کو رابتن ژ بهر عارضی دلستانه خویش
دل ژ غه مان کو بیته دهر بولبولی گولستانه خویش
(مُفْتَعِلُنْ مَفَاعِلُنْ مُفْتَعِلُنْ مَفَاعِلُنْ)
به حرّی ره جهز کو خه بن وطهی گهر بیتن ره وانه خویش

(رَوْح) و (رَجُل) چ میتر، و ژن (مَرَأَة) ه (زَوْجَة) ه (نِسَا)
(وَالِد) باب، و (وَالِدَة) دا، و (شَقِيق) و (أَخ) برا
(ابن) کوپه، و (بِنْت) کچه، (صَهْر) خه زووره، مامه (عَم)
(عَمَّة) مهته، (عَمَامَة) شاش، (جَدَّة) چیه؟ خوه پیره دا
(أَجْرَة) کری، و (رَهْن) گهره و، (خَسْر) زیانه، (كِذْب) دره و
(بَيْع) فروهتنه، (عَطَا) دان، و کسپین چیه؟ (شِرا)
(مَنْكِب) و (عِطْفَه) ههر دو مل، (بال) و (صَمِير) و (قَلْب) دل
(جَذَل) و (فَرَح) چ شاهینه، (مَوْت) مرن، گرین (بُكَأ)
(ثَوْر) و (حِمَار) گا و کهره، بان چیه؟ (سَقْف)، و (بَاب) دهره
(جَبْهَة) ئهنی، و (فَم) دهفه، (لِحْيَة) رهن، خه بهر (نَبَا)
(حِنْطَة) گهنم، (شَعِير) جههه، (سُلْت) شلیله، (گرم) پهزه
خورمه (رُطْب)، (عَنْب) تری، (بِع) بفرۆش، (ثَمَن) بها
شیره (لَبَن)، (غَنَم) پهزه، (رَائِب) ماست، و (رُبْدَة) توو
(صَوْف) هری، و (رِيش) پهپه، (أَصْفَر) زهر، کهنی (قَبَا)

(صَرَصَر) و (رِيح) با بزبان، تَوَز و (عَجَاج) و (نَقَعَه) ههم
 (عَبْرَه) و (هَيْج) و (هَبُوَه) و (فَضَطْلُ) ^(۱) و (قَثْرَه) ^(۲) و (هَبَا)
 (جَائِيَه) ترس، و (صَاعِقَه) دهنگ و برووسک، و بیتهشی
 (لَوْث)، و (لِوَا) عهلامهتن، (بَثَّ) غهمن، ههم نهشکهرا
 (خَرَص) دره، (مَغِيْض) دهو، (بَط) چیه قاز، و (قَبَج) کهو
 (شَطَّ) کناره، (نَهْر) جوو، (لَوْح) و (سُكَاك) و (جَو) ههوا
 (عَسَجَد) و (عَيْن) و (نَضْر) زبیر، (فِضَه، لُجِن)، و (نُقْر) زیف
 سفر چیه؟ (مَفْرَق) ه، (نُحَاس) پاخره، ههم (رِصَاص) قهلا
 (رُبَّ) و (رُبَّيَا) گهلهک، (ثَمَّ) ل وئ، (هُنَا) ل ئیر
 (لَا) نه (لَنَا) ژ بوم مه را، (إِنْ) نه گهره (لَمْ) چیرا
 (أَيْنَ) ل کو، و (كَيْفَ) کو، (تَحْتَ) ل بن، (عَلَى) ل سهر
 (ثُمَّ) ژ پاشی، وئ بزبان، (أَنْتَ) تو، (لِي) ژ بوم را

---

(۱) د ههمی دانهیان دا ژ بلی دانهیا بنیات (فسطل) هاتیبه.

(۲) د دانهیا (ث) دا: (فتره) هاتیبه.

القطعة في بحر الرمال المحذوف

عارفِي كُوب قَهْنَجِي مَهَعَرُوف بَت
دِي حَهْلِيم وَ صَابِر وَ مَهَوَقُوف^(١) بَت

(فَاعِلَاتُنْ فَاعِلَاتُنْ فَاعِلَاتُ)
وَهَزَن تَهْقَه حِينَا رَهْمَل مَهَحْذُوف بَت

(ظِل) و (تَبَع) و (فِيء) سَهْنَه، (شَمْس) ه طَاف
دَهشْتَه (بَيْدَا)، (مَشِي) چوونَه، (خُطُوَه) گَاف
(نَار) ه نَاگَر، (حَرّ) ه گَهْرَمِي، (بَرْد) ه سَار
(تَلْج) ه بَهْرَف، و (مَاء) و (سَلْسَل) ه هَرْدُو نَاف
(وَابِل) و (وَسْمِي) و (مِندَرَار) و (مَطَر)
(طَلّ) و (غَيْث) و (رَهْم) ه بَارَان، (ثَاد)^(٢) خُونَاف

(رَجَل) ه پِيِي، و (رُكْبَه) تَهژَنُوو، (بَطْن) ه زَك
(صَدْر) ه سِينِگ، و (جَبْد) ه نَسْطُوو، (عَيْن) ه چَاف
(فَخْذ) ه رَان، و (ضِرْس) دَدَانَه، (شَفّه) لِيْف
(ظَهْر) ه پِشْت، و (سُورَه) نَاقَكَه، (جَوْف) ه نَاف
(كَبْد) جَهْرِگ، و (كَلِيَه) گُورْچِي، (كُذْنَه) بَهز
رُووقِينَه (أَمْعَا)، (مَرَارَه) ه هَم زَهْرَاف

(١) د دانهيا (م) دا: مهووصوف.

(٢) د دانهيا (م) دا: ثدا.

(ضَبِق) ه تهنگی، (قَصْر) ه کورتی، (طُول) دریژ
(غِلْظَة) و (دِقَّة) ستووری هم زراف
(قَدْر) ه دیز، و (قَصْعَه) کاسه^(۱)، (جُبْز) ه نان
(لَحْم) ه گوشت، و (طَبِخ) ه پاهتن^(۲)، (نَيْء) ه خاف
(شَبَع) ه تیری، (عَطَش) ه تیهنی، (جُوع) ه برس
(صَيْحَه) گازی، (صَوْت) ه دهنگ و (اسْم) ه ناف

---

(۱) د دانهیا (ی) دا: کاسک.

(۲) د دانهیا (م، ق، ز) دا: پهتن.

القطعة في بحر الرجز المثلث السالم

گهر دئی ته مه قصوودهک هه بی لازم دقئی لی بی ب لهز
خاسما ته مه عبوودهک هه بی د نه مرئی وی دا دائم بیهز
(مُسْتَفْعِلُنْ مُسْتَفْعِلُنْ مُسْتَفْعِلُنْ مُسْتَفْعِلُنْ)
سالم موته ممهه ن هه ر نه فه نه ی طالی بی به حرا ره جهز

هاتم (أَتَيْتُ)، (آتی) تیم، وی هات (أَتَى)، (إِيتِ) وهره
(أَتَيْتُ) ^(۱) من دا، (خُذْ) بگر، (ارْجِعْ) فه گهر، (اَذْهَبْ) هه ره
(اجْعَلْ) بگپیر، (اسْحَقْ) به پیر، (اضْرِبْ) بقوت، (انظُرْ) بنپیر
(افْرَأْ) بخوون، (اعْلَمْ) بزان، (إِيْمَان) ب مهعنا باوهره
(مَضْر) و(بَلَد) باژیرن نهو، (دِرْهَم) دراف، نهرمووش (حَرِير)
(مَانِح) سهخی، (سَائِل) ره جووکاره، (شَفَاعَة) مههدره
(إِمْلَاق) خزانیه، (غَنَى) مالداری، و ههم ئستران
(إِطْلَاق) ه بهردان، (طَلَّق) ه زان، (زَوْج) و (وَتِر) جوت وفه ره
(أَكْسَم) مرؤقی تیژ فههم، (أَصْمَع) مرؤقی گوھ بچووک
(أَكْشَم) مرؤقی گوھ بری ^(۲)، (أَصْلَح) وهکی (أَيَّهْم) که ره
(أَكْحَل) مرؤقی چاٹ ب کل، (أَشْهَل) مرؤقی چاٹ به لهک
(أَشْقَر) مرؤقی چاٹ هشین، رهنگی گهنم گون (أَسْمَر) ه
(أَمْرَد) روال، (أَفْرَع) ب موو، (أَفْرَع) که چهل، (أَمْلَس) هلوو
(أَصْغَر) بچووک، (أَكْبَر) مهزن، (سَيِّد، حُلَاحِل) میرسه ره

(۱) د دانهیا بنیات و (ث) ب تنی دا ب فی رهنگیه، و د دانهیین دی دا: (أَعْطَيْت) هاتییه.

(۲) د دانهیا (د) دا هاتییه: (أَكْشَم) که پوو هاتی برین.

(أُم) مآكه، (أُمُّ الشَّمْلَة) رَوْث، (أُمُّ النُّجُوم) ه نآسمان
(أُمُّ الحَبَائِث، حَمْرَه) مهى، (مُذْمِن) مودامى مهىخوره
(أُمُّ الفَضَائِل) عالمى، (أُمُّ الرَّذَائِل) جاهلى
(أُمُّ القُرَى، أُمُّ البِلَاد) كهعبه، (نَبِي) پيغهمبهره

القطعة في بحر الرجز المرفل

ههچي ب علمي جههل كر مويه ددهل
صفرئ خوه وي ب زير كر موكللهل
(مُسْتَفْعِلَاتُنْ مُسْتَفْعِلَاتُنْ)
بهحرا ره جهز بوو چ خواهش مور هفهل

(أَخْضَر) چ؟ كهسكه، (أَحْمَر) چ؟ سوّره
(أَزْرَق) هشينه، (جَوْرَب) چ؟ گوّره
(طَوْد) و (جَبَل، طُوْر) هه ر سي چيانه
(وادي) نه واله، (حُفْرَة) چ؟ كوّره
(مَرْسُول) هناري، (مَدْفُون) فهشاري
(مَجْبُور) ه بيتگاف، (مُجَبَّر) ب زوره
(أَبْكَم) چ؟ لاله، (أَعْرَج) چ؟ لهنگه
يه كچافه (أَعْوَر)، (أَكْمَه) خوه كوّره
(مَقْتُول) ه كوشتي، (مَغْسُول) ه شوشتي
(مَيِّت) مراره، (مَرْقَد) خوه گوّره

القطعة في بحر المضارع الأخر

ئى توى كو كبر دائم ته ژ بوى خوه كريبه مهركهب
ئهووهل تو (بى) بكه (بى) پاشى بگيره مهركهب!
(مَفْعُولُ فَاعِلَاتُنْ مَفْعُولُ فَاعِلَاتُنْ)
خوهش وهزنه بى مهلاله گهر بت موضارع ئهخرهب

(رُمَّان) هِنَار، و (جُلُنَّار) گِيلَاس، و (تَيْن) هَثِيره
(قَثَاء) خِيَار، و (دَوْفَض) پِيشَاز، و (ثَوْم) سِيره
(نُقَّاح) ه سَيْف، و (سَمَسَم) كُونَجِي، و بَه— (سَفَرَجَل)
(دَبَّاء) و (قَرَع) و (يَقْطِين) كُونْدَك، (جُبْن) پِهَنِيره
پُوخِين (سَوِيق)، (أَقْط) كِهَشَك، هِهَنِبان (جِرَاب)، و گِر (جُرْب)
(مَشْحُون) تِهْزِي، و (خَاوِي) قَالَا، و (رِسْل) شِيره
(مُزْن) و (سَحَاب) و (عَارِض، غَيْم) و (عَمَّامه) عِهْوَرِن
(قَمَّقَام) و (يَم) بِهْحَرِن، (صَمَّصَام) و (حُسَام) شِيره
(بَيْدَا، فَلَاة) و (سَبْسَب)، (فَيْقَاء) و (بَدُو) دِهَشْتِن
(يَنْبوع) و (عَيْن) ه كَاهِنِي، (جُب) و (قَلِيْب) بِيره
(ابنُ السَّبِيل) رِيْوِي، هِهْ قِرِي (رَفِيْق) و (صَاحِب)
(مُرْجَاة) هِنْدَك، و پُوِر (جَم) و (لُبْد) كِهْ تِيره
(عَبْد) و (رَقِيْق) ه كَوْلِه، (حَرْفَة، صَنِيعَه) پِيْشِه
(جَاهِل) نِهْزَان، و زَانَا (عَلَام) و هِهْم (حَبِيْر) ه

(عَوْجان^(۱)، حَنِيَّه^(۲)، صَفْرَا، قَوْس) و (قِسِي) كهفانن
(وَفُض) و (كِنَانَه) كيشك، (نَبَل) و (نِشَاب) تيره
(جِيش) و (حَشَم) چ؟ لهشكهر، (أَسْرَا) ب شهف ل رِي بر
(بَاسِل) جوامير، و نجاهه^(۳) (سَرِيَه)، (قِيل) ميره^(۴)

-
- (۱) د دانهيا (ى، ق) دا: عوجا.
(۲) د دانهيا (ث، ي، م) دا: جنيه.
(۳) د ههمى دانهيان دا ژ بلى يا بنيات: نژده) هاتيبه.
(۴) د دانهيا (م) دا: (ميل) مهسيره.

القطعة في بحر الرمل المقصور المثلث

شیخ و صوفیتی کهرامت علمه و خوہندن عہمہل
خہلوہتہ حوجرہ طہریقا تہ شہریعتہ بی خہلہل
(فَاعِلَاتُنْ فَاعِلَاتُنْ فَاعِلَاتُنْ فَاعِلَاتُنْ)
خوہش تو قی بہحرئ بخوون لہورا کو خوہش چوونہ رہمہل

(شَیخ) رسی، (شَیْب) پیری، (شَاب) جوان، و (شَان) ہ حال
(مُرُوَّة) ہ میرینی، لاوینی (فُتُوَّة)، (کَهْل) ہ کال
(مَمْت) ہ بوغض، و (بُعْض) ہ ہندک، (بُضْع) ہ فہرج، و (بِضْع) ہ چہند
(سَفْک) و (سَكْب) و (صَب) ہ رھتن، (قَتْل) ہ کوشتن، شہر (قِتَال)
(رُعْب) و (رَهْب) و (هَوْل) و (وَهْل) و (فَشَل) و (وَجَل) و (رُوع) ہ ترس
(رَبْع) ہ ٹورگہ^(۱)، (رَج) ہژاندن، (فَج) ہ ری، پرسین (سُؤَال)
(کُون) بوون، و (ظَعْن) چوون، و (شَق) کہلاشتن، (دَق) قوتان
(دَوْح) ہ دار، و (رُوح) ہ راحت، (رُوضَة) چیمہن، (رَس) ہ چال
(بَق) ہ پیشسو، (وَجَع) ہ ئیش، و (رَغْشَة) لہرزین، دہردہ (دَاء)
(دَف) ہ گہرمی، (بُعْد) ہ دووری، (بُعْل) ہ ہیستر، (نَعْل) ہ نال

---

(۱) دہمہنا دانہیا (د) دا، ل بن پھیقا (اورگہ) ہاتیبہ: (أی وسط) ٹانکو: پامانا قی پھیقی (نیف)،
یان: ناٹہ و د دانہیا (م) دا ل شوینا فان ہردو پھیقان ہاتیبہ: (ربیع) ٹہو رہنگہ، ٹانکو: ربیع ژی
ہمر ب پامانا ترسہ.

(شَيْخ) ه پۆویژان^(۱)، (حَبَق) پوونگه، و^(۲) (حَرَمَل) ه سوپه‌ند
 (قَط) ه کاغه‌د، (قُطْن) ه په‌نبوو، (وَقْر) ه بار، و (لُد) جه‌وال
 (مُنْجَنون) گه‌ردوون، و (مُنْجَنون) دین، و (مَاجِن) بی‌حه‌یا
 (خِزِي) ه رسوائی، و (خِذْلان) شه‌رمکری، شه‌رم (انْفِعَال)
 (صَرْح) ه کۆشک، (صَرْخَة، صِرَة) گازی، و (حُلَة) نه‌قین
 (خَل) ه یار، و (خَلوه) ته‌نما، (خَلوه) شه‌رین، (مِر) ه طال
 (مِرّه) قووه‌ت، (وَمَق) ه موچه‌ت، (أَنَس) و (أَلْفَة) هۆگری
 (عُمَر) و (بَلَد) و (کَلت) که‌ودهن^(۳)، (بَعْل) میتر، و گان (بَعَال)
 (ضَرّه) هه‌وی، و (ضِغْن) ه کین، و (ضِغْث) ه تیکل، (ظِي) ه ئاسک
 (ضَج) ^(۴) گازی، (ضَل) وندابوون، و وندابوویی (ضَال)
 (لَهْجَه) نه‌زمان، (لَهْجَه) تیشت، و (مَهْج) ه روویی^(۵)، (مُهْجَه) رووح^(۶)
 (بَهْجَه، حُسْن) و شاه‌ی و ژبه‌تان، و (بَهْرَج) به‌طال
 (خَمَل) ه ریشی، (خَبْط) ه لیدان، (خَمْط) ه دارا ب ستری
 (عَجْوه) خورمه، گورزه (حُزْمه)، (عُرْوه) قولپ، و (عِنْد) بال

(۱) د دانه‌یا (د): بۆیژان، و د دانه‌یا (م، ی، ق): شیخ پۆژان.

(۲) د دانه‌یا (د): وه‌کی، و د دانه‌یا (ث): هه‌روه‌کی.

(۳) د شه‌رحا سه‌یدا ئه‌حمه‌د حلمی بی‌ قۆخی ل قیبری گۆته‌کا ب مفا هه‌به‌ من دقیت شه‌گپیرم، دبیترت: (کل و عیبی) که‌سی گران‌ی بی‌ خیر کو پور به‌طلی و وه‌سطیابه، نه‌خو‌ده‌ش زانه‌ بیه‌بقه، نه‌ شوغل بکه، نقشینا (کلت) د هه‌نه‌ک نوسخا ده‌ ته‌حریفه (که‌ودهن) کوردیه، ته‌فسیرا هه‌رسییابه، ب مه‌عنا ئه‌حمه‌قی ماطوو‌ره و ته‌رخان. ئه‌ت‌ماله‌ک دوور هه‌به‌ کو (عمر و ابلد) ب هه‌ق‌ره موفه‌سسهر بن، ب هه‌ردوو‌ی په‌ی وان ب هه‌ق‌ره، وئ ده‌می (کلت) ب تایی، چه‌وا کو د هه‌نه‌ک نوسخا ده‌یه کوردیه ژ (کلته) یا فارسییه ب مه‌عنا که‌سی کو نکاره مه‌قصد‌ا خوه‌ بده‌ زانین، له‌ورا زمان‌ی وی خو‌ده‌ش ناگه‌ره.

(۴) د دانه‌یا (د): صیحه.

(۵) د دانه‌یا (د) رولبی، هاتییبه، و د دانه‌یا (ق) روبی هاتییبه، وئو دبیترت: مه‌عنا وئ خوونه‌ بیان خوونا دله.

(۶) د دانه‌یا (ق، ز) دا هاتییبه: هه‌م ژی رووح، ئانکو: مه‌هجه‌ روویییه وروحه.

(طَّلَعَة) و (وَجْه) و (مُجَيَّا) و (عَارِض) و (مَنْظَر) چ؟ روو
 (أَيْكَه) بيشه، تهخت (أَرْيَكَه)، (زَيْغ) ه مهيل، و (بَيْت) ه مال
 (حَامِل) ه باردار، و (حُبْلَى) ناقس، و قوورغ (حَمِي)
 (حَمَى) ^(۱) پاوان، (حُلِي) خسر، و (حَلِيَه) زينهت، (حَوْل) ه سال
 (قَاطِبَه، جُمَلَه) و (كُلَّ) و (كَافَه) ههمي، (كَفَّ) مهنع
 (صَدَّ) نهو پهنگ، (لُون) ه پهنگ، و (هَمْسَه) دهنگ، و (بُكْم) ه لال
 (مَرَّه، كَرَّه، تاره) جارهك، (بَكَّ) و (دَكَّ) و (صَكَّ) کوتان
 (بُنِيَه، بَكَّه) كهعبه، پالگهه (مُنْكَأ)، و (تَكِيَه) پال

---

(۱) د دانهيا (ق) دا (حميه) هاتيبه، و (حميه) ب رامانا پاريتزا د خوارني دا دئيت، و (قوورغ) يان
 (قووری) په يقهكا تركيبه، نهو پاوانه بين دئيته تهعانكرن دا كهس ب ناڅ څه نهچت.

القطعة في بحر البيسط المطوي

گهر ته دڦیتن بی میرو سهر و موخته بهر
کذب و خیلافی مه بیتر گهر ته دکن^(۱) کهر ب کهر
(مُفْتَعِلُنْ فَاَعْلُنْ مُفْتَعِلُنْ فَاَعْلُنْ)
مه طویه به حرا به سیط لی بکه جاره ک نه ظهر

(شَمَل) به لا ڦیوونه ههم ڦیک که تنه، (شَمَلَه) بهر
(زَبِيه) مافوره ههم (طَنَفَسَه) ئهی با خه بهر
(عَبْرِي) و (عَبْرِي)^(۲) بی طهب و طه بهت خو هشن
(فَقْفَق) و (قَرْف) مهین، و (کوزه، فَنخَارَه) جهر^(۳)
(حَظ) و (خَلَق) و (نَصِيب، مَقْسَمَه) و (حُصَّه) پار
(فَضْم) ه برین (صَرْم) ه زی، (کَسَف) ووسان (قَطْعَه) کهر
(هَرَب) و (هَزِيمَة) ره ڦین، (قَرْح) و (جِرَاحَة) برین
(ضِد) و (عَدُو) دژمنن، (حَرْب) و (وَعَى) ههر دو شهر
(زُحْرَج) دوور سووی بوو، (أَزْلَف) ضددی و بیه
(أَفْلَح) گهریا خه لاص، (صَلْدَه) قهوی، (صَخْرَه) بهر
(جَنَتْ) و (جُنَاح) و (حَرَج، وِزْر) و (وَبَال) و (ذُنُوب)
(إِثْم) ه گونه هه، (عَيْظ) ه کهر ب، (كُرْب) غه من، (رَأْس) ه سهر

(۱) د دانهیا (م، ی، ز، ق، ع، ح): (بکن) هاتیبه.

(۲) د دانهیا (م، ی) دا: عقبری.

(۳) د دانهیا (د) دا: ههر دو جهر.

(إِزْب) و (وَطْر، احتیاج) ههوجهیی، هیثی (أَمَل)
 (سَمَع) ه بهیستن، (بَصَر) دیتن، وفهکرین^(۱) (نَظَر)
 هیثی نهماییی کیه؟ (مُبْلِس) و (آیس، قَنُوط)
 ناسن و پیلا چنه؟ ههردو (أَنِیْث) و (ذَکَر)
 (أَقْبَل) بهردا، وهکی (أَدْبَرَ) پشتدا، (قُبُل)
 پیتشی، و پاشی (دُبُر)، (أُذُن) گوهد، (أَطْرُوش) ه کهپر
 (ذُؤَب) ه بهاتن، (ذَنَب) دووقه، براشتن (شُوی)
 (شَاة) ه پهبز، و (ضَاَن) ه مه، (مَعَز) ه بز، (هَجْمَه) ه کهر
 (بَيْضَة) هییه و (مَلَح) خوییی، (مَاح) ه سپی، (مُح) زهرک
 (حَيّ) خودش، و (حَيَّه) مار، (جُحْر) کون، و بهر (حَجَر)
 (تُرَب) و (تُرَاب) و (سَمَاد، رَمَس) و (رُغَام) و (سَفَاد)
 (عَفْر) و (بَرَا) و (تَرِي) ناخن، و (صَفْوَان) ه بهر
 (خُرَص) ه^(۲) گوهار، و (سِوَار) بازن، و (رَاكِب) سوار
 (رَاجِل) و (مَاشِي) پهیا، (مَنْطِقَه، مَنْطَق) کهمه
 (مَرْفَقَه) و (مُسْنَد) ه پالگهه^(۳)، (مَعْجَر) گهلاج
 (مِقْنَعَه) و (مِقْرَمَه) مههرمه، و (هَامَه) سه
 (تَبْن) چ؟ کا، و گیا (عُشْب) و (كَلَاء) و (حَشِيش)
 (غُصْن) و (أَفَانِين) ه طا، تازه (طَرِي)، (رَطْب) ته
 (عِرْق) ه رهد، و (فَرْع) ه چق، بهلگه (وَرَق)، (بَذْر) توژ
 داره (شَجَر)، (قَطْف) ه بهر، فیتییه^(۴) (طَلَع) و (ثَمَر)

(۱) د دانهیا (د، ث) دا: نیرین.

(۲) د دانهیا (ق) دا: قرطه.

(۳) د دانهیا (ی) دا: (مرفق) آنیشک، (مسند) پالگهه.

(۴) د دانهیا (د) دا: فیتییه.

القطعة في بحر الهرج الأخرب المثنى

هرچی کو ژ دونیایی بهرداشته دامهن بوو
بی شوپهه د نیف عامی نه فراشته گهردهن بوو
(مَفْعُولُ مَفَاعِلُنْ مَفْعُولُ مَفَاعِلُنْ)
وهزنا ههزهجا نه خرب نهف رهنگه موته مهن بوو

(مربوط) ه وهکی (مَعْقُود)، (مَعْقُول) ه گریدایی
(مَكْتُوم) ه وهکی (مَكْنُون)، (مُجْبُون) ه شه شیرایی
(مَشْكَاة) ه کوله ک، (مَرَاة) نه نیکه، چرا (مُصْبِح)
(وَهَّاج) و (مُنَوَّر) ههم (دُرِّي) ب روهنایی
(مَنْشُور) ه وهکی (مَنْشُور)، (مَبْنُوث) ه به لاقبوویی
(قِسْطَاط) ته رازوویه، (مَوَزُون) چیه؟ کیشایی
(مَوْؤده) که چا هیژ خودش دینایی د نیف قهبری
(مَوْقُوده) ب دارکوشتی، (مَثْرُوك) ه ل جه مایی
(نَضَّاخْتَان) ههردو وئ هه لده لهن ژ ئاقی
(مُذْهَمَّان) ههردو ره شبوونه پور ئاقدایی
(ذَاهِب) چیه؟ ئی چوویی، (مُسْتَقْبَل) ه ئی بیتن
(مَاضِي) چیه؟ ئی بوری، (بَاقِي) چیه؟ ئی مایی
(أَضْغَاث) ه وهکی (أَمْشَاج) تیکه لبوونه، خهون نه حلام
(مُرْمَل) و (مُدَّر) ئی جل د خوه وهردایی
(أَسْفَار) و (زُبُر) ههردو جه معنی د کتیبانن
(مَرْقُوم) ه وهکی (مَكْتُوب)، (مَرْبُور) ه نقیسیایی

القطعة في بحر الرجز المطوي

گهر ته دڙیتن کو بهرا بهر نهبتن کهس ب ته را
علمی بخوون ههم عه مهلی تو بکه صنعت ژ خواه را
مُفْتَعِلُنْ مُفْتَعِلُنْ مُفْتَعِلُنْ مُفْتَعِلُنْ
ئهف رهجهزا مهطویه دا قهنج بزانی تو برا

فُلْک) ه گهمی، (سُلْک) ل ری چوونه، (ضیا) روھنی بزانی
شَهْر) ه مهه، و (لَيْل) شهفه، و (سِفله) گه دا، (أَبْله) نه زانی
عِشْق) و (مَحَبَّة) چ؟ نهفین، (بُعْض) و (عَدَاوَة) چ؟ نهفین
اُمْتَرَمُوا) جومله رهفین، (اِخْتَلَسُوا) یه عنی: رهفان
جَوْشَن) و (دَرْع) ههردو زهه، (جُنَّة) و (نِزَس) ههردو مهطال
صَارِم) و (سَيْف) ههردونه شیر، (سَهْم) و (قَبِي) تیر و کهفان
تهفشوو (قَدوم)، (دُلْب) چنار، (سَكْنَه) و (مُحْفَر) چ؟ مکار
مِلْزَم) ^(۱) و (حَرَك) ^(۲) ههردو مشار، (قَطْع) ه برین، (سَن) ه ددان

(إِبْل) و (بَعِيْر، عَيْس) و (جَمَل، نَاقَه، جَمَاز) ه دهقه نه
حِجْر) ه مههین، ههم (عَقْل) ه، (مُهْر) ه کوری، ههسپه (حِصَان)
عَجَل) و (حَمَل) گولک و بهرخ، (جَدِي) و (عَنَاق) ههردونه کار
(سَمْن) و (سَمِين) روون و قهلهو، (شَحْم) بهزه، (ضِرْع) ه گوھان
مَرْصَد) و (مَنْهَاج) و (طَرِيق) رینه، و (مَرْصُوص) ه قهوی
عَالِي) و (سَامِي) چ؟ بلند، (مَالِك) و (صَاحِب) چ؟ خودان

(۱) د دانهیا (م) دا: مکزم.

(۲) د دانهیا (ق) دا: حزک. وسهیدایی قوغی دیترت: نقیسینا وی ب (ختی و ری) سههوه.

القطعة في بحر السريع المطوي

هرچی کسے علمه کی قهنج خوهنديه
دهوله ته گهر وی ب نهصل زانيه
(مُفْتَعِلُنْ مُفْتَعِلُنْ فَاَعْلُنْ)
بهحرا سهريعه و چ خواهش مهطوبه

(مَكَّة، مَدِينَة) مهدينه چنه؟ نهو (قَرَبَاتَان)
رؤژ و ههبيش ههردو چنه؟ (زَبْرَقَان)
(شَاهِد) و (عَسَل) ههردو چنه؟ هنگفين
(أَرِي) و (سِنُون) ^(١) و (ضَرْب) نهو ژي وسان
(عَضْب) و (عَصَب) ههردو چنه؟ شير وپه ^(٢)
شير و قهلهم ههردو چنه؟ (أَقْطَعَان)
(شَارِق) و (بَيْضَا) چنه؟ نهو ههردو رؤژ
مهغرب و مهشرق چنه؟ نهو (خَافِقَان)
(شَمْس) و (قَمَر) رؤژ و ههبيش برا
رؤژ و ههبيش ههردو چنه؟ (أَزْهَرَان)
(أَيْسَر) و (يُسْرِي) چنه نهو ههردو چهپ
راست چيه؟ (أَيْمَن) ه و (يُمْنِي) بزبان

---

(١) د دانهيين دهستفيس دا ب في رهنكي هاتييه، بهلي د كتيبيا (لسان العرب) دا هاتييه: (سنوت)
ب رامانا هنگفين دتيت. لهو دبت د بنيات دا (سنوت) بت.
(٢) د دانهيا (ق) دا: رهه.

(حَلْف) و (يَمِين) و (قَسَم) ن جو مله سوونڊ
 تيمني و عهدل چنه؟ (أَفْضَلَان)
 (ذُنْب) و (غُرَاب) ههردو چنه؟ گورگ و قري
 گورگ و قري^(۱) ههردو چنه؟ (أَضْرَمَان)
 (قَسُورَه) و (ضَيْعَم) و (دِهْمَاث) ه شير
 (حَارِث) و (لَيْث) و (أَسَد) نهو ٿي و سان
 (أَبْطَاح) و (بَطْحَا) نه نهو اليد ب بهر
 (سَارِق) و (لِص) ههردو نه ناڻيڏ دزان
 (هَرَّة) و (سِنُور) ه پسيڪ، (فَأْر) ه مشڪ
 (تُقْبَه) كونه، رووڻي چيه (تُعَلْبَان)
 (وَاحِد) و (إِثْنَان) چنه؟ نهو بيڪ و دو
 سڀنه (ثَلَاث)، (أَرْبَعَه) چارن عهيان
 (خَمْسَه) و (سِتَّة) چنه؟ نهو پينج و شهنش
 هفتن و هشتن نهغه (سَبْعَه) و (ثَمَان)
 (تِسْع) و (عَشْر) ههردو نهه و دهه تهمام
 سهه (مِئَة) و (أَلْف) ه هزار نهو جوان

---

(۱) د دانهيا (ي) دا: قرڪ، د دانهيا (م) دا: قري، د دانهيا (ق) دا: قري نهو.

القطعة في بحر الهرج السالم المثلث

د فهصلا نهوبهاري دا د گهل دلبره بچی گهشتی
ژ نهو خوهشتر عومر نابت ل من نهو حال قهوی خوهش تی
(مَفَاعِيْلُنْ مَفَاعِيْلُنْ مَفَاعِيْلُنْ مَفَاعِيْلُنْ)
ههزهج سالم موئه ممهه بت ل طهبعان خوهش مونه ققهش تی

(عَضْد) باسک، وئنهشک (مِرْفَق)، (ذِرَاع) زهند، و(لِسَان) نه زمان
ته نشت (جَنْب)، و (بَعْل) بنکەش^(۱)، (عُنُق) ئستو، (تَدِي) بستان
(حَوَارِح) دهست و پی، (حُلُقُوم) و (حَلَق) و (حُنْجَرَه) گهوری
(عِشَا) شیف، و (عَدَا) تیش، و (عَدَاء) زاد، و (إِنَاء) ئامان
(وَصَب) ئیش، و (نَصَب) زهحههت، (حَتْن) زافا، (خَتَان) سوننهت
(بَطَانَه) دؤستی، و (مَبْطُونَه) زکئیشی، و (دَوَا) دهرمان
بزان چارن (عَنَاصِر): ئاخ و ئاف و با و ئاگر ههم
(مَوَالِيد) نهفه ههر سح: نهبات و مهعهدهن و هه یوان
(طَبَائِع) گهرمی و ساری زوایی و تهری ههر چار
وه رهنگ صهفرا و سهودا به لغهم و خوون بیژه (أَخْلَاط) ان
(غَلَل) ئاف، و (مَعِين) جاری، (دَجِي، ظَلَمَا) شهقا تاری
(وَحَل، طِين) و (حَمَّأ، صُلْصَال) ههری، (وَدَق) و (حِيَا) باران
(جَدَار) و (حَائِط) و (أَبْيَيْه) دیوارن، (عَمُود) ئستوون
(خَشَب) دار، و (وَتْد) سنگ، و کهمهه (طَاق)، و (رَوَاق) نه یوان

---

(۱) د دانیهیا (د، ث) دا: بنکەفش.

(جَرِيْدَه) دهفتهر، و (قُرْطاس)ه کاغدهد، (طِرْس، وَرَق) نهُو پهنگ
(سُرَادِق) خيښهتن، (فِسْطاط)ه کوون، (ظَرْف) و (وَعَا) تامان
نېشارهت (وَحْي) و (تَلْوِيح)، و (إِرَادَة) ښين و (قُدْرَة) شين
(جَبَان) قهلس، و (بَطْل) مهرد، و (لِوَا) نالا، (عَلَم) نيشان
(قَصِي) دوور، و (دُحُور) نهُو پهنگ، (قَصَب) قاموشه، (قِرْد) مهيمون
(فَرَس) ههسپه، و (جَرَس) زهنگل، (إِكْف) و (بُرْدَعَه) کورتان
(حَمِيم) خزم، و (حَمَايَة) پان^(۱)، (تُرَاث) و (إِرْث)ه ميراثن
(أَبُو) بابسه، (أَبُوَّة) بابي، و (بَوَّاب)ه دهرگهوان^(۲)
(أَبُو جَامِع) چيه؟ سوفره، (أَبُو النَّاجِع) چيه؟ حهلوا
(أَبُو نَافِع) چيه؟ سرکه، (أَبُو جَابِر) دبيژن نان

---

(۱) د دانهيا (ی، م) دا: (حمایة) پاوان، د دانهيا (ق) دا: (حمی) پاوان.

(۲) د دانهيا (د، ث) دا: دهرگههقان.

القطعة في بحر التقارب المقصور

موعه لللم بلا دل وهكى بهر بتن
دقیتن کو شاگردی دل بهر بتن
(فَعُولُنْ فَعُولُنْ فَعُولُنْ فَعُولُنْ)
تهقاروب خوه شه گهر موقه صصهر بتن

(سَمَا) ناسمان، (عُرْش) ه بان، خانی (بَيْت)
(تَقَّ) پهرده، (إِرْفَع) هلین، خوزی (لَيْت)
(دُعَا) خوهستن، و (دَع) بهییل، (رُح) ههپه
(مَرَق) شوره^(۱)، و (كُل) بخوه، (جِئ) ودره
(مَلَأ) مهجلس، و تژیوون (امتلاء)
(سَنَا) روهنییه، ههر وهکی (انجلاء)
(جَحِيم) و (جَهَنَّم، لَظِي) و (سَقَر)
ههیین^(۲) دۆژده و جه- (مَقَام) و (مَقَر)
(عِبَادَة) پههستن (عِبَارَة) بهیان
ههیین ئاشکارا (عِلَان) و (عَيَان)
ب مهعنا عهذابن (عَقَاب) و (نَكَال)
(خَبَل، خَبَطَه) دینی، خهرابی (خَبَال)
(شَحِيح) و (هَلْوَع) و (صَنِين) و (بَخِيل)
ب مهعنا یهکن جومله، (صَاغَر، ذَلِيل)

(۱) د دانهیا (د) دا: شورقه، و د دانهیین (ی، ق) دا: شوریه.

(۲) د دانهیا (ق) دا: ههمی.

قهوی پروترش روو (کلوح) و (عبوس)
 ژ بو بووک و زاڤا دبیژن: (عروس)
 (موشح، مُزین، مُکَلَّل) و سان
 (مُشکَل) بزانه (حَسَان) و (بَسَان)
 صه پاحییه (پهلول)، و زینهت (بها)
 (سَجِيَّة) طه بیعت، (حَيَّة) دوعا
 هه ساناهی (روح)، و ههواره (نیاح)
 خه لاصبوونه (فوز) و (فلاح) و (نجاح)
 زقستان (شتا)یه، و هاقینه (صیف)
 بوهاره (زیع)، و په بیزه (خریف)
 (سَنَة) سال، و (اسبوع) هه هفته بناس
 (سراویل) و (سِرْبَال) هه ده ری و کراس
 (نَعاس) و (سِنَة) هونژین، (هَجْعَة) خه و
 (فَرِي، افتر، اِد) هه سئ ده ره و
 (تراخي، تَرَف) سستی و نه رمیه
 (حَصَب) سهختی، و (مَعْمَعَان) گه رمیه
 سثکبوونه (خَفَة)، گرانی (وَقَار)
 (تَرْبُص) دره نگی، دهنگه (خَوَار)
 فریخی (حَنِيد)، فه رووزی (مُکَاء)
 (صِيَاح) و (صَدَا) دهنگ، و گازی (نَدَاء)
 (رَجَز) ئسترانه، و سانه (هَزَج)
 (هَرَج) تیکلیبوونه (مَرَج) و (مَرَج)
 (بَنَان) سه رتبلک و (أَصَابِع) تلی
 (عَدَالَة) به راهر^(۱)، (شکایة) گلی

(۱) د دانیه (ی) دا: به راهر (عدیل) و ..

دهرزینه (عَبُّه)، وه پدنگه (وَصِيد)
 ب مه‌عنایی ناخن (رُقَات) و (صَعِيد)
 (قَوَارِير) ه شووشه، (مُرَد) هلوو
 (دُحَان، دُخ) و (يَحْمُوم) ناڤيد^(۱) دوو
 (تَجْلُجُل) هژينه، (تَبْتُل) برين
 (تَكَلُّم) خه‌به‌ردان، (تَبَسُّم) كه‌نين
 (تَبَادُر، عَجَل، سُرْعَه) هه‌ر سي له‌زن
 (حَدِيقَه) و (بُسْتَان) و (جَنَّة) په‌زن
 (كِتَابَة) نفيسين، موره‌ككه‌ب (مَدَاد)
 (تِلَاوَة) چ؟ خوه‌ندن، مه‌حه‌بته‌ت (وَدَاد)
 گم‌پيشتن بزانه (وُضُل) و (وُرُود)
 هه‌م نه‌فراز چوونه (عُرُوج) و (صُعُود)
 (عَرَج) له‌نگيه، و (عَوَج) خواريه
 (إِعَانَة) و (نُصْرَة) چنه؟ تاريه
 (رِبَا) زيده‌هي، (رَبُوءَة) عه‌ردئ بلند
 (ضِيَاْفَة، قِرَا)، هه‌ر وه‌كي (قَرِيْبَه) گوند
 (جُدَد، رَيْع، قَصْد) و (صِرَاط) و (سَبِيل)
 هه‌مي رينه، (مُهْدِي) و (هَادِي) ده‌ليل
 (رَمَل) زوول ري چوونه، هه‌م (هَرُولَه)
 (نَحَافَة) زه‌بوون بوونه، هه‌م (حَوَقَل) ه
 (شَجَاعَة، جَالَادَة) جوانميريه
 (سَعْب) و (عَرَث) برس، و (شَبْع) تيرييه
 (جَمَاع) و (رَفَث، وَطْأ) گان، (بَذَل) دان
 (ذَكَر) كير، و قوز (فَرْج) ه، گون (خَصِيْبَان)

(۱) د دانه‌يا (ق) دا: چنه؟ ناڤي دوو.

(تَدْفُقُ) شه پیتن، (تَلَدَّوْذ) خودشی
 وهکی (سَقِي) بیئ ئافدان، (نَضَارَة) گهشی
 (أَبُو الْكَبْرِ) زیف، و (أَبُو الْفَضْلِ) زبیر
 (أَبُو النِّجْم) پرووقی، (أَبُو الْحَرْث) شیر
 (أَبُو الْأَمْن) تیری، (أَبُو عَمْرُو) برس
 (أَبُو قَيْس) تووری، (حَدْر، خَوْف) ه ترس
 (أَبُو جَعْفَر) ه میس، (أَبُو جَعْد) ه گورگ
 قولنگه (كُورِي) و (حُبَارِي) یه چرگ
 (أَبُو اللّهُو) ه تهنوور، (أَبُو عَفْل) ه فیل
 (أَبُو مَرَّة) شیطان، و (سُلْطَان) دهلیل
 (فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ)
 گهلی قاصدان بوچ هاتینه هوون؟
 (تَعَالَوْا سَرِيعاً) وهرن هوون ب لهز
 (فَهَذِهِ جَنَّةٌ) نهقی هایه ردهز
 (لِنَذَهَبْ، وَنَلْعَبْ، وَنَأْكُلْ مَعاً)
 بچین دا بلهیزین و قیکرا بخوهن
 د گهل من (مَعِي) و د گهل ته (مَعَكَ)
 (وَلِي) ههم ژ بو من، ژ بو ته (وَلَاكَ)
 (عَلَيْكَ) ل سهر ته، (عَلَيْ) ل من
 (عَلَيْهِ) ل سهر وی، (وَمِنْ) ژ من
 (عَلَيْنَا) ل سهر مه، (عَلَيْهِمْ) ل وان
 (عَلَيْكُمْ) ل سهر وه، (خَسَارَة) زیان
 (تَهَاراً) ب رۆژ، و (بَيَاتاً) ب شهف
 (مَنْ الْجَهْلُ فِرّاً) ژ جهلی برهف

(فَإِنْ كُنْتَ تَرْجُو طَرِيقَ النَّجَاةِ)
(فَخُذْ مَسَلَكَ مُظْهِرِ الْمُعْجَزَاتِ)
(لِمَا أَوْحَى الْمُصْطَفَى فَاسْتَمِعْ)
(بِسْمِ الرَّضَا فَاغْتَبِدْ وَاتَّبِعْ)
(أَصِلِّي عَلَيَّ يَا شَافِعِي أَحْمَدَا)
(فَلَا تَنْسَ يَا شَافِعِي أَحْمَدَا)

في بيان أركان الإسلام والإيمان

گهر دپرسیتن کهسهک روکنی د ئیسلامی چنه
بیژ شهاده تدانه هم پینج وهقتی نقیژ و رۆژنه
هم زهکات و فطره هم یا دی طه و افا که عیبیه
گهر ههبت خهرجی نه بن چو مانع و چو دوژمنه
چیه ئیمان د ئهصل دا ب لوغهت باوه ریبیه
تو بزانه قهنج کوئه باوه ری ئینجا ب چیه
ب خودی و ب کتیبان ب رهسول و مهلهکان
بکه باوهر کو شهر و خهیری ب تهقدیری و بیه
ب یهقین هم تو بزانه کو قیامهت حهققه
ههرجی ئهف رهنگه نزانت مهگهر ئه و رافضیه

تمت کتابنا بعون الله
على نظم الإيمان
ختم الله ختامنا
على نهج الإيمان

تہفت رہنگ دبیثرت خانی: تہگہر تو ب ئیذعانی،
بفکرہ کیتابا ثانی، د جلدی تہووهل دا،
ژ جوزوا عاشر، د وہرہقی چاری دا،
ژ صفحہئی دستئی راستی، د سہطرا ثالث دا،
ژ کلمہیا ثانی، بگر تو حہرفا چاری،
تاریخہ ژ بو نووباری^(۱)

قد تم تماما

ل دویمایہیا دانہیا (د) ہاتیبہ:

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب على يد أضعف الإنسان مصطفى بن إسماعيل بن
محمد بن شعبان، غفر الله لهم ولجميع المؤمنين برحمتك يا أرحم الراحمين في سنة
١١٤٨.

و ل دویمایہیا دانہیا (ث) ہاتیبہ:

قد سود هذا المسماة بالنوبار على يد أضعف العباد تراب أقدام الفقهاء عثمان بن ملا
محمد بن ملا بیازید بن ملا حسین ملا زادہ فی یوم الإثنين فی شهر ربيع الآخر فی سنة
ست وستين ومائة وألف اللهم اغفر لكاتبه ولناظره ولمن سعى فيه آمين بحرمة سيد
المرسلين صلى الله عليه وسلم. سنة ١١٦٦.

---

(۱) وٹہفت تاریخہ وہکی ٹاشکھرا دبتہ (۱۴) ہمیفا (۳) سالا (۱۰۹۴) مشہختی، کو دکہفتہ بہرانہر
(۱۳) ہمیفا (۳) سالا (۱۶۸۳) زایینی.

ٲه هينوكا دويى
(مرصاد الأطفال) يا كه ربه لائى

محەمەد كەربە لاى وڤە ھىنوكا مرصاد الاطفال

محەمەد كەربە لاى ئىك ژ شاعرىن ناقداره ل باكوورئ كوردستانئ، و ژ بنەمالەكا ناسيارە ب دىندارى وئەدەبىياتان، وڤئ بنەمالئ ھژمارەكا ئەدىب وشاعرىن دەستەل پىشكىشى ئەدەبىياتا كوردى كرىبە، لەو د جەئ خو داىە ل سەرى ڤئ بنەمالئ ب كورتى بدەىنە ناسىنى.

بنەمالا وى:

محەمەد كەربە لاى كورئ شىخ عەبدرەحمانئ كورئ حەسەنى نورانى يئ ناقتەپىبە، وئەف شىخ حەسەنە ئەوئ ژ بەر چاكى ودىندارىبا وى دگوتئ: (نورانى) د ئەصل وھىتئنى خو دا خەلكئ دەڤەرا (ھەكارئ) بووبە، بائى وى ئىسحاقە، كورئ سوارىبە، كورئ ئىسماعىلىبە، باپىرئ شىخ حەسەنى (سوار) ژ دەڤەرا ھەكارئ مشەخت بوو دەڤەرا (غەرزان) و ل گوندئ (كوخ) ل نىزىكى (ئوھىسئ قەرەنى) ئاكنجى بوو، و ل ڤئ گوندى ل سالا ۱۲۰۱ مشەختى (۱۷۸۷ ز) شىخ حەسەن ھاتبوو سەر دنياىئ.

شىخ حەسەنى ھەڤالىنيا زانا وشاعرئ ناقدار مەلا خەلىلئ سىرتى كرىوو، و دەرس ژى ل نك خواندبوون، و علمئ شەرى بو خو ژئ وەرگرت، ھەر وەسا وى ھەڤالىنى وشاگردەبىبا شىخ صالحئ سىپەكى يئ نەڤشەبەندى ژى كرىوو، و طەرىقەت ژئ ستاندىبوو، و بووبوو خەلىفئ وى د ئىرشادئ دا.

شىخئ وى شىخ صالح ب قەدر بوو ل نك سولتانئ ئوسمانئ عەبدلمەجىدى، و جارەكئ وى كاغەزەك بو سولتانئ ھنارت تىدا داخواز ژئ كر ئەو كەرەمئ د گەل خەلىفئ

وی شیخ حسه‌نی بکته، وهنگی سولتانی فه‌رمان دا (۵۲) پارچه‌یین عه‌ردی ل گوندی (ناقته‌په) کو سه‌ر ب قه‌زا چناری قه‌یه ل دیاربه‌کری بده‌نی، هه‌ر وه‌سا فه‌رمان دا مه‌درسه وته‌کیایه‌ک ژی بو وی بیته‌ نا‌فاکرن.. و ژ هنگی وه‌ره شیخ حسه‌ن هاته‌ ناقته‌په و ل ویری ناکنجی بو، حه‌تا پی هاتییه نیاسین، ووی چهنده‌ کوپ پشتی خو هیتلان، ژ وان شیخ عه‌بدره‌حمان، وشیخ محمه‌مه‌د جان، ومه‌مه‌د سیراج، وهنده‌کین دی.

وئهو ل سالا ۱۲۸۰ مشه‌ختی (۱۸۶۳ ز) مرپوو.

بابی وی:

محمه‌د که‌ربه‌لانی - وه‌کی مه‌گوتی - کوپی شیخ عه‌بدره‌حمانی ناقته‌پیه، وئه‌ف شیخ عه‌بدره‌حمانه‌ ئهو پی ل سالا ۱۲۷۰ مشه‌ختی (۱۸۵۳ ز) ل گوندی ناقته‌په هاتییه سه‌ر دنیاپی، و ل سالا ۱۳۲۸ مشه‌ختی (۱۹۱۰ ز) هه‌ر ل ویری مری، زانا وشاعره‌کی ناقداره، گه‌له‌ک شعر وبه‌ره‌می وی ب کوردی وعه‌ره‌بی هه‌یه، ووی د شعری دا ناسناقی خو کربوو (رووحی) وناقدارترین به‌ره‌می وی قه‌هینوکا (روض النعیم) ه‌کو ژ (۴۵۳۱) مالکین شعری ب کرمانجی پیک دئیت، ژ بلی دیوانا وی کو هه‌می ب کرمانجیه، وتشتی به‌رچا‌ف ل نک فی شاعری ئهو بو وی شعرا نه‌ته‌ویی ژی هه‌یه، وئهو دئیتنه‌ هژمارتن ژ وان شاعران یین گه‌له‌ک داخبار بووین ب ئه‌حمه‌دی خانی.

برای شیخ عه‌بدره‌حمانی محمه‌مه‌د جان ژی شاعر بو، وقه‌هینوکا وی (له‌یلا ومه‌جنوون) ب کرمانجی هه‌یه، ووی کوپه‌ک ب ناقتی شیخ حسیب هه‌یه ئهو ژی شاعر بو، و دیوانه‌کا وی یا کرمانجی هه‌یه.

وشیخ عه‌بدره‌حمانی سی کوپ هه‌بوون: محمه‌مه‌د که‌ربه‌لانی، ومحمه‌مه‌د عه‌سکه‌ری، وئهو هه‌ردو ژی شاعر بوون، و دیوانین وان یین کرمانجی هه‌نه، ومحمه‌مه‌د شه‌وکته‌.

و ژ قی چهنده‌ بو مه‌ ئاشکه‌را دبت کو شاعری مه‌ که‌ربه‌لانی ژ بنه‌ماله‌کا ئه‌ده‌بی و دینی یا مه‌زنه‌.

ژیانا کهره لائی:

شیخ محممد کهره لائی (بدر الدین)، ل سال ۱۳۰۳ مشهختی (۱۸۸۵ ز) ل گوندی ناخته په هاتییه سر دنیا بی، و ژ بهر ژیانا بابی وی بو پیغه مبهری -سلاف لی بن- وشه هیدی کهره لائی نیمامی حوسهین -خودی ژی رازی بت- نائی وی کره محممد کهره لائی.

کهره لائی خواندنا خو ل نک بابی خو، وزانایتین ده قهری وهرگرت هتا ئیجازه ژی وهرگرتی، وپشتی بابی وی مری وی ل جهی وی دهرس دانه فقیان، وچونکی خه ما وی زانین وئده بییات ب تنی بوو، وی ژن نه ئینا، وبارا خو ژ میراتی باب ویا پیران دا برایتین خو، و ب تنی وی بارا خو ژ کتیبان هلگرت!

دهمی شوړه شا شیخ سه عیدی شکهستی ل سال ۱۹۲۵، نهو ژی وهکی پتیریا زانا وکسه ایه تیپین کورد تووشی دهره ده ری ونه فیی بوو، وحوکه تئ بهری وی دا باژپری (ئوشاقی) پاشی نهو بره باژپری (ئه درنه) وپشتی دو سالان عه فوویا وان دهرکهفت و نهو زقپری کوردستانی، و ل گوندی (جولی) ئاکنجی بوو، هتا ل ویری مری، ل سال ۱۳۵۸ مشهختی (۱۹۳۹ ز) وپشتی مرنا وی، و ل دویف وصیه تا وی، جه نازی وی بو گوندی ناخته په هاته فه گوهاستن، و ل نک باب ویا پیری وی هاته فه شارتن.

ودبیژن: بهری مرنی عه قلی وی تیک چووبوو لهو وی گه لهک ژ نقیسیین خو سوئن، وهرز بو هندی دچت کو وی گه لهک شعرین خو ژی سوئ بن!

بهره می وی:

دو بهره میین وی ب تنی گه هشتینه مه، نهو ژی نه قه نه:

۱- دیوانا وی یا شعران، کو (۴۲) شعر تیدا هه نه، وپتیریا وان ب کوردینه، وهرماره کا کیم ب ترکینه، ودانه بهک ژ دیوانا وی د پهرتو کخانه یا مه دا هیه.

۲- فه هینوکا (مرصاد الأطفال) کو نوکه ل بهر ده سته، و نهو فره نه نگوکه کا فه هاندیه، ل سال ۱۳۳۱ (۱۹۱۳ ز) وی نهو دانایه، ووهکی نهو ب خو به حس دکهت وی نهف کتیبه

بو هندی دانایه دا زارۆکین کورد -ب تایبهتی برازایی وی- فیری زمانی فارسی بین، ومفایی
بو خو ژ وی بهرهمی ئهدهبی یی مهزن ببینن ئهو ب فارسی هاتییه دانان.

وههژی گوتیییه کو ئهث دانهیا مه ل فیری بهرههف کری ودانایه بهر دهستی خواندهشان
مه ژ دهستنقیسا سهیدایی هیترا مهلا (زین العابدین) ئامهدی وهرگرتیییه، ئهوی ب قهلهمی
خوی چهلنگ خزمهتهکا مهزن پیشکیشی ئهدهبی کرمانجی کری، هیقییا ژیهکی درێژ بو
وی دخوازی، خودی کاری وی ویی مه ههمییان راست بینت.

بسم الله الرحمن الرحيم

ب ئسمی پادشاهی عالم نارای
ب حمدی (ذی الجلال) نوطق به خشای
شهنشاهی جهان و کهون و ئەزمان
خوداوهندی سه‌ماء و خولد و نیران
ب ئەمری (کُن) دو عالم ئافراندن
ب کهوکهب ئاسمان وی زهیناندن
صلات و وهندشی خه‌لاقی عالم
ل سهر وی سه‌ییدی ئەولادی ئادهم
شه‌هی مه‌سنه‌دگه‌هی (لَوْلَاكَ، لَوْلَاكَ)
ئهمینی حق که‌لیمی طووری ئەفلاک
سه‌زایی خه‌لعه‌تی طاها و یاسین
گواهی شه‌ئنی (أَوْ) حامیم و طاسین
وه ههم سهر ئال و ئەصحابی د کوبار
قه‌دهر زهررات و دار و ره‌مل و ئەزه‌ار
ژ پشتی به‌سمه‌له و حمد و صلواتان
دو سی له‌فظی د شیرین (أَز) لوغاتان
مه‌په‌ف خست و د ناف هه‌ف کره‌ ته‌لفیف
ژ بو‌ئه‌جلی کودا بت سه‌هلی ته‌خفیف
ل سهر ئەطفال و ئەولادی د کوردان
لسانی فارسی و مه‌قصه‌دی وان

ب (مرصاد الأطفال) من كریه نیشان
ژ مهولا من رجایه مهفعی (ایشان)

مه ههر وهك نهوبهاری شهیخی خانی
ئهساسی وی ژ بوو ئهطفال دانی
كو دا (نورستهگان) و نهونمالان
مهلهك طهبعانی كوردان پور شهپالان
بكن سهعیی د قی (مرصاد) ئهقصه
بگیتژن مهقصه و راهی د ئهنوهر
چكو ئهزمانی فورسی پور عهجیبه
كهسی كو زانبه غایهت ئهدیبه
خوووصا (آز میان) ای وان دو شههباز
حهسیبانی نهسیبانی سهرهفران
ب شوپی شهمی بهدری صاف ورهوشن
د ناڤ نهجمی طفلان ده موعهییهن
موحهمهده عهسكهری و نهقشهبهندی
ئهان عللهت ژ قی تهرتیب وبهندی
یهکی نهفسی برایه پور تهمیزه
برادهرزادهیه (دیگر) عهزیزه
سهبهه ههردو نهالی گولشهنی من
عهزیزانی دل و جانی تهنی من
نهبن بی بههره نهز دهریایی پور دور
ژ بهحری فورسی دهرخن گهوههری پور
ئومیدا من ئهقه دهه ساعت و دم
ژ ههردو نهوجوانانی د بی غهم
د وهقتی دهور و دهرس و سهعی و تهكرار
بیژن نهی گهلی (آغای) ای كویبار

ئەئىمى كەرىبە لائى ھوون رجا كن
ژ بن بارى گونەھ وەى وا رھا كن
فەقىرە دل كۆلە غايەت نەچارە
ژ غەيرى وە نەھن ئوممىد و چارە

القطعة في بحر الهرج السالم المثنى

علم (أز) بهرئ نسان دهوله تي دونيا و عوقبايه
كهسي عالم موحه ققهق تاجدارئ ههر دو دونيايه
(مَفَاعِيلُنْ مَفَاعِيلُنْ مَفَاعِيلُنْ مَفَاعِيلُنْ)
ههزهج سالم موئه ممهن بت شه بيهي دورئ يه كتايه

بزان ناقي خودئ (شبديزه) (يزدان، داور) و (شيدر)
(خدا، واداره)، هم (بيغمبر) و (وخشور) ه پيغه مبه
(مه) و (مهتاب) و (ماه) و (ماهتاب) ن هه يث، و (مهر) ه روث
وه هم (خرشيد) و (خرشد، آفتاب) و (هور) و (خور)، (خور)
ئه نيسه (غمگسار) و (همنشين) و (همدم) و (همغم)
شهرابه (باده) و شووشه (صراحی) و قهدهح (ساغر)
(کنار) ه كيلهک و (لب) ليث و (بيني) پوز و (چشم) ه چاڤ
(زبان) ئه زمان، دران (دندان) و سهرمل (دوش) هه قال (ياور)
(گدا، درويش) فه قيره، (پاي) ه دهوله تمه نند، و لنگه (پا)
بچووکه (که) مه زن (مه) هم (سهي) مه وزونه دا (مادر)
ره فيقه (همره) و (دانا) و (دانشمند) ه عاقل مه نند
(پدر) باڤ و (برادر) چ؟ برا و خوشکه هم (خواهر)
(رُخ) و (سيما) و (چهره) روو، گولي (کيسو) بروو (أبرو)
(زن) و (همسر) چيه؟ زن، هم دبين مير و ژني (شوهر)
(زه) ه ري، (راهور) رتوي، و (چشمه) کاني، (ده) گونده
(شهر) باژاره، (خانه) خاني، و هم (پيشوا) ره هبه ر

(مُزّه، مُزگان) بژانکن، (نفره) نازک، (لغزه) شه‌مطاندن
 مه‌حه‌بیه‌ت (مهر)، و‌حه‌ب (دانه)، (سفید) و (زرد) ه‌سپی و زهر
 (نُخستین) نه‌ووله، (جان) روح، (لگام) دزگین، و (باک) ترسه
 ژ نوو (زانو)ه، په‌عنی (پاشنه)، هم‌جه‌وه‌ره (گوهر)
 (خُم)ه کووپ، و (خَم و کچ) خواره، (انگشت)ه تللیه نه‌ی جان
 (نُورَدَن) قه‌طع و پیچانه، (سپه‌سالار)ه سه‌عه‌سکه‌ر
 (خُنک، فَرخنده) مه‌قبولن، گرین (گریه)، و (خنده) که‌ن
 (نوی) قورئان، (نوین) نوو، (سیب) سیف، و سایسه (مهتر)
 (خداوند) و (شه‌نشہ، شه‌ریار) و (شه) چنه؟ سولطان
 (اتابک) چ؟ وه‌زیر، و نووره (تف)، گوستیره (انگشتر)

القطعة في بحر الرجز المثلث السالم

گهر کس ب ئەصل وعهقل وههش وی علمهکی قهنج خوهندییه
چوون دهر عه مهل سه عیعی بکه صاحب مهقام و صوو فیه
(مُسْتَفْعِلُنْ مُسْتَفْعِلُنْ مُسْتَفْعِلُنْ مُسْتَفْعِلُنْ)
سالم موثه ممهن بت ره جهز مثلئ موحیطا هندییه

وه صفئ خودایه (گردگار)، (پُروردگار)، (اُمَرزگار)
ههم (اَفْریننده) بزان، ههم (مَهْرَبان)، ههم (پایدار)
(زاله) خوناث، و (شَب) شهقه، (دَریایه) بهحر، و (خاک) ه ئاخ
صهبره (شکيب)، (سوزش) شهوات، (گَزْدَم) ه عه قه رب، مه عره (مار)
مه یخانه یه (خُمخانه) و (پیمان) ه عه هد
(اندام) و (قَد) و (تَن، بَدَن) جومله و وجودن، (عَيْب) ه عار
داره (دِرخت)، و (مِیوه) بهر فیکیه، (اَنگور) ه تری
(چاه زَنخ) بیرا چه نی، درری (خَس) و (خاشاک) و (خار)
(آهو) غه زال، خو شمهش (خِرام)، (کُنْجَشک) ه سه رجه (دَم) نه فهس
(نَخچیر) ه نیچیر، داغه (دام)، (شمشیر) ه شوور، و ده فعه (بار)
(فَرِبَه) قه لهو، (لاغر) ضه عیف، (تازی) کحیل، (رانین) زرخ
شه ککه ر (تَبْرَزْد)، (کَبْک) ه کهو، (جُو) نه هر، و جُوبه ک (جُوبار)
(گُلزار) و (گُلشن، گُلستان) ه هر سی مه کانی گول گولی
(سازلغ) چ؟ بیشه، (گل) حه ری، میترگه (چیمَن) و (مَرغزار)
(اَشْفته) سهودا، (دیده) چاڤ، مه حبوبه (شوخ) و (دلرُبا)
(دلْبند، دِلارام، دِلْفریب، دلْبَر، دلاویز، دوست) و (یار)

(کوه)ه چیا، (هامون)ه دهشت، قاطع طهريقه (راهزن)
 (خوب)ه خواهشک، (سنگ)ه کهفر، یار (رایکا) و (سرد) سار
 (هستی) ووجود، (نیستی) عهدهم، (بزداغ)ه مهصفهل، (دوخت)ه کهچ
 بهرژیرهیه (شيب)، و (نشيب) نهفرازه ژور، موحتاجه (زار)
 (آری) بهلی، و نه (نا)، و (نه) دهینه، (بیاور) بینه تو
 (سرهنگ) و (سردار) چاوشه، (لشکر) نهفه، بیتقام (نچار)
 (خرگاه) و (خیمه) چادره، مهنزل (أطاق) و (بارگاه)
 (شیدا)یه دین و (آشتی) صولحه، و قهوغه (گارزار)
 عهسکه (سپاه)، ظالم (ستمکار) و عهدهالت (داد)ه هم
 (فرزانه، فرهنگ، هوشمند) جومله زهکی وهوشیار
 (روبا)ه ریشی، (موش) مشک، (پدرام) موزهیینه، (نیش)ه تووژ
 (سنگاش) حهسه، (پاسخ) جهواب، مهکتوبه (نامه)، (پیشه) کار
 (پهلوه) چ؟ کیلهک، فائیده (پهلوه، بهادر) پههلهوان
 باوهرکرن هم موعتهمهده مهضبووط ههر سی (استوار)
 (نوباش)ه دائیم، (نودره) لاوی عهزیزه، نوویه (نو)
 عهرشه (برین) و گهر (زمان) کهرتنهکله^(۱) چ؟ (سوسار)

---

(۱) ئەف پەیفه ترکییه ب رامانا (تمساح) دئیت، و د دهههنا دهسئیسج دا هاتییه: ب کوردی کومکمۆک.

القطعة في بحر المنسرح المطوي المكسوف

عادل و سه‌خا و ئه‌دهب كارى كه‌سى موعته‌به‌ر
صاحبى ظولم و فوجوور دائيمه ئه‌و بى هونه‌ر
(مُفْتَعِلُنْ فَاَعِلُنْ مُفْتَعِلُنْ فَاَعِلُنْ)
مه‌طوى و مه‌كسووفه ئه‌ف مونسه‌رحا با خه‌به‌ر

صووفى صافى ده‌روون (ريبر) هه‌م (رَهْنُا)
قاصده (پيك)، و (كُسل) قه‌طع، و (چُسان) هه‌ چه‌وا
(كَلِك) قه‌له‌م، له‌ونه (فام)، (كوذك) زاروکه، هه‌م
(بُنْد) گريدانه، هه‌م مه‌دحه يه‌قين (راستا)
(جام) و (پياله) قه‌دهح، (أَنْجَمَنْ) هه‌ جه‌معيه‌ت
ميرگه‌ بزان (سَبْزه زار)، بى خوه‌ديه (بى نوا)
(بى خود) و (مَسْت) و (خَراب) بى هشه، و (وَشْت) هه‌ خوه‌شك
(ناخُن) هه‌ نه‌ينۆك، (گروه) جه‌معه (سپاسى) شه‌نا
(اينه) و (آينه) چ؟ عه‌ينه، و (آيين) ره‌سم
زينه‌ته هه‌م گه‌ورييه (كام) و (كُلُو) ئه‌ى برا
(ساززن) و (سازنوا) موطريه و (سازبند)
(شاهد) هه‌ مه‌حبوب، هه‌م (شَمع) و (چراغ) هه‌ چرا
كه‌عنى (فَلَاخُن، كُلوخ) دوشمنى گوتن (سگال)
تزييه (صددانه)، هه‌م خان چيه؟ (گروان سرا)
شوه‌ره‌ت مه‌كر (دَمَدَم) هه‌، (مَيَمَنَدَار) هه‌ قه‌واص
(زَمَزَمَه) نوهراندنه، بابته‌ت و لائيق (سزا)

(پَیْغَم) و (پَیْغَام، پَیْام، تَنْبِیْهَات) ی قاصدن
 (أَخْغَر) بزۆت، عاشقی، (کانون) تفک، (باد) ه با
 کاتب (پَناغ) و (دَبیر)، مه خفییه (پَنُهَان، پَناَم)
 وه قتی سَه حهر (بامداد) ههسپ چییه؟ (بادپا)
 (خوار) و (پَریشان) ذلیل، (غُجَه) چ؟ بشکۆژی گول
 باکره (پوپک) بزان، دونیا (سپنجی سرا)
 (شانه) شه و شوژنه، (سوزن) و (بُریان) کهباب
 چاندنه ههم (کاشتَن)، (پشم) هری، (کاه) کا
 (دیره) درهنگ، (زوده) زوو، قهنج (نیکو) و (بد) خهراب
 طه عمکرن (جاشنی)، (دادن) و (بخشیش) عهطا
 (بشنو) و (بنيوش) بییزه، زه حمه تی کیشانه (رنج)
 (سان) ه ژمار و مثل، عهقله (خرد) بی ریا
 قهصر و قهرار و نظام قودرهدت و عففهت طه رهف
 جومله چ؟ (سامان) بزان، شه ککرن و شوونده (وا)
 قاعیدهء و طه رزه (طور)، (طوق) ه چیه؟ پیرژن
 (نورن) و (نغمه) مهزن، عهسکه ر و قووهت (نوا)
 (دیو) چ؟ زیر و ب زور، (خوز) چیه؟ نهیشه کهر
 یاره و صاحب مه قام (سنجر) و شبسیواک (سنا)

القطعة في بحر الهرج الأخر

سر قافلہء خوبان از آل عبا نوزاد
از دست گوناہ خود بر نو بکنم فریاد
(مَفْعُولُ مَفَاعِيلُنْ مَفْعُولُ مَفَاعِيلُنْ)
بحر ہرج آخرب خالی بود از اُضداد

(کی) پادشہہ عادل خوش طہبعہتہ ہم (خوشخو)
(دانا) چیہ؟ ئی زانا، پیس طہبعہتہ ہم (بدخو)
(شُشْرُنْگ) چیہ؟ شہطرنج، واژونہ) و (واژ) نہحس
بی شہرم و حہیا (خیرہ)، مہحبوب چیہ؟ (دجُو)
(تاریک) چیہ؟ تاری، شوعلہ تو بزنان (پرتو)
(گنج) خزہ، و (کنج) خہلوہت، (رخسار) چیہ؟ ئہو روو
(کالید) وہ ہم (پنگر)، (کالب) چہ ئہو قالب
(کالا) چ مہتاع و (زاو) خالص، و تہجہسسوس (رو)
(افسانہ) و (داستان) چیرۆکن و ہم (دستان) ہم
ساحر چیہ؟ (أفسون ساز، افسونگر) و ہم (جادو)
(تشنہ) چیہ؟ ئی بی ٹاف، (سیراب) ہ پور ٹاف خواری
ماری مہزن (اُزدرہا)، خاتون چیہ؟ ئہو (بانو)
(سرسم) کیہ؟ ئی مہخمور، خہو لی نوہر (بی خواب)
(رؤکش) چیہ؟ ئہو دونیا، (دم) کبرہ، و جانب (سو)
(پینالہ) چیہ؟ کاسہ، (پینار) بزانیہ طہعنہ
(گرمابہ) چیہ؟ حہمام، جہننہت تو بزنان (مینو)

(بیسوہ) ژنی بی میئر، (بیہن) چیه؟ ئەو یسخور
 بۆرینہ (گودشتن) ھەم بینا گەنی (بەدبو)
 قەحپە تو بزان (روسپی) عاقبەتە ھەم (انجام)
 (پنڊار) حساب بکە تو، بلبیل چیه؟ ئەو (نارو)
 ناسکرنە (سناختن) ھەم (سوراخ) قۆلکە ئەی جان
 پراکرنە چ؟ (انگیختن)، ھەم والددیہ (مارو)
 (دُبَال) چیه؟ دووڤە، (دَرَازە) بزان دەرگەھ
 (کُوژ) قەوس، وقرین (عَوْغا)، طووطی چیه؟ ئەو (سارو)
 (آهنگ) چیه؟ قەصدە، ھەم دەنگی ھەزار (گلبانگ)
 (عَو) صەوتی گەلەک عالی، شووشتن چیه؟ (شستشو)
 (آهسته) بزان ھیدی، (داشاب) سەخاوت ھەم
 (ھەوارە) چیه دائیم، دەرمان چیه؟ ئەو (دَارو)

القطعة في بحر الرجز المشطور المرفل

چهشمی د شههلا زولفی موسهلسهل
ئهز کرمه واله-ئهی یاری ئهفضهل
(مُسْتَعْلَاتُنْ مُسْتَعْلَاتُنْ)
بهحرا رهجهز بوو شهطر و موردهفهل

نوقطین (چکیدن)، قولکرنه (سفتن)
گهستن (گزیدن)، گالگاله (گفتن)
(بسیار) و (بس) پور، (پور) و (پسر) کوپ
(مغ) چیهه؟ کافر، چووینه (رفتن)
(سالموس) و (خودبین) ههردو مورائی
(وارون) چیه شوئم، هونانه (بفتن)
عهدل و حه یایه (آرزم) و (طاقت)
(باریک) ه رققهت، رازانه (خفتن)
(فرتوت) و (هرات) پیری رهزینه
(آکنون) ه ئانه، خه فبوون (مفتن)
پهنبویه (پنبه)، دووڤه خوه (دنبه)
(بستانه) بهغچه، گهرمبوونه (تفتن)
(بار) ه حهق و ههسپ، غائب چیه؟ (شسپ)
(آغاز) ه نهووهل، برین کزنه (شفتن)
(کشور) و (کشخر) ههردونه تقلیم
(شنگرک) ه نازک، بیستن (شفتن)

مرجانہ (بِستام) وہ قتلہ خود (ہنگام)
(برہون) ہ زینہت، جودا کرنہ (کفتن)
صابونہ (برہو)، نیسکہ چ؟ (انزہ)
(سپسار) ہ دللال، قہلشین (کشفتن)

القطعة في بحر السريع المطوي المكسوف

حهيشهت و قهدری چو نینه لباس
گهر کو نهبت فهضلی کهسی دهر ئهساس
(مُفْتَعِلُنْ مُفْتَعِلُنْ فَاَعِلُنْ)
مهطوی و مهکسووف سهریعی بناس

ئاخرهت و (رَنَج) و هلاکه (دِرَنگ)
سهرتیه (هَنگَار) و گرانییه (هَنگ)
(چاپک و چالاک) سئکبوونییه
(چَسْتَه) چ؟ نهغمه، کهچهله ههم (چَسَنگ)
حیز و موخه نههت تو بزبان (پُشْتِ پَا)
تهکنه و ههم ظولم و جهفاییه (پَشَنگ)
(أوس) ه ئومیید، میرییه ههم (أوستاخ)
رهنگی قوله چییه؟ (گُرَنَد) و (گَرَنگ)
موشتهری (هُرْمُزْد) و (بَرَوَرَاوَش) ه
(خُسْبِي) و (بِرْجِيس)، وهقییه (پَارَسَنگ)
(پاوپچک) و (پاچک) ه سهرگین بزبان
(پَاهَك) ه ئهشکه نهجه کهمه ند (پَالَهَنگ)
(پَبَّهَاء مَخْلُوج) ه گلؤک بهنن
به نهجهک و بهندهک چنه؟ (شونک گُذَنگ)
فهدی و حهسه د طهبعی په ریشان (خُدُوك)
نانه (چِرُوك)، داره و تیره (خَدَنگ)
(وَن، فَش) و (وَش) ههر سی چنه؟ شیه و مثل
مننه ته (هَن) عهیب و شهرن ههر دو (نَنگ)

(كاشكى) و (أندى) تەمەننى بزان
 خەونە چ؟ (گوشاسب) و وەھەم تۆنگە (أنگ)
 بولبولە (قُمرى) و مەجووس (زُندباف)
 عەيب و نەصیب مەنەت و قووەت چ؟ (زُنگ)
 بوخل و وەرىسە (كَنك) و كۆز (كُور)
 مەشورە (كُنكاش)، و ھەم باسكە (كَنگ)
 عەردى كوپور بەر بە چىيە؟ (سنگلاخ)
 فتنەيە (أشوب) و وە قەنبۆرە (گَنگ)
 مەسخەرە (گَنگل) چىيە؟ لووغ (غَلتان)
 (شَند)ە نكل، نازكە ھەم (شوخ) و (شَنگ)
 ئەحمەق و پىخواسە تو (أوباش) بزان
 قاعىدە و مثل و گرانييە (ينگ)
 كورتە (مُغاك) و قەدەحە ھەم (تَفار)
 نىز و مەلوول، لەوحەء و بىئ مثله (تَنگ)

القطعة في بحر الرجز المطوي

ننسانيه ئىچ دائما بت تابعى كهيف و سورورور
هه رچ كو نسان به مودام دى بت ژ كهيفا نهفسى دوور
(مُفْعَلُنْ مَفْعَلُنْ مُفْعَلُنْ مَفْعَلُنْ مَفْعَلُنْ)
بهحرا رهجهز مهطوى بيت خوش خوش دكت جری ومورورور

(فَریاد)ه گال، ههم دووره ههم مهکره و ههم واویک و دیک
(گام) لنگه ههم دزگینه ههم گونده، وههم (گُربه) پسیک
(گاله) چهوال، (گان) لائيقه، (گاوه) شهجیع، (مقراض)ه گاز
(دند)ه فهقیر وئهحمهق، وبی ترسه (خودسر)، دیزه (دیک)
بی هوشه (دنگ)، (خنگل)ه زرخ، هودهود بزانه (کوکل)ه
(کوکن) و (کوله، کوکوه) ههرسى چ؟ کوندن، قومه (ریک)
(توسن، سمند) و (رخش) و (أسپ) وههم (نوند) ههسپن عهیان
(خُل) دین و خوار، و (خُل) وهره، ههم هاتنه، ههم مهشکه (خیک)
(الفختن) و (الفاختن)، (الفیلدن) و (اندوختن)
ههر چار بهرههقدانه، ههم قاصد (اللاغ)، نسانه (کیک)

القطعة في بحر الرمال المجزوء المحذوف

گهر دخوازی نینه سه عیا ته خه لهل
ذهرره کهسلانی مه که نه ندهر عه مهل
(فَاعِلَاتُنْ فَاعِلَاتُنْ فَاعِلَاتُنْ)
مه جزوو مه حدوو فیه نهف به حرا ره مهل

(فاخته) قومری و هونگف (انگبین)
(کاژ) و (لوچ) و (کاج) خوارن، پیسه (چین)
(گاخر) و (گاخه) چ؟ باران، (گاخ) ه قهصر
(حصره) (کاد)، و (چم) گونه ه، خاتمه (نگین)
(چشن) و (زاچ) و (شادی) و (زاچه) چ؟ که یف
(راهواره، هدیه) و ههم (کیش) ه دین
ناشکارا (فاش)، و (راوک) چ؟ شهراب
موشته ری (زاوش) بزنان، ههم بوغضه (کین)
عهدل و موهلهت، حه سرهت و ته عجیل و ترس
(زینهار) ه، (زیور) ه زینهت یه قین
لیگه راندن (چستن)، و غوفران (جساد)
(جستن) ه رابوون، خه لاصبوون و رده قین
مه نزل سولطان چ؟ (مشکو، بارجا)
(بارگی) ئاقه، و سارنج (بارگین)
(آب دستان، آب دستان) هه ردو پروژ
(آب تلخ) ه مهی، و شووشه (آبگین)

ئەحمەقە (گَرْدَنگ)، و (گَرْدَنگَل) بزان
 (گَرْدَن)ە مېر وقېرک، (افگار) بېرین
 (مېغ) عەور، و (كُهْبلە) و (كُهْبل) نەزان
 مانەقەل (كولخ) مەزن ھەم (كوهکین)
 قەصەتە (اندار) و (لات) و (نَرْدَبان)
 (خوکه) خنزیر، و لقووتی (خوشچین)
 فاحشە (شَلَف)ە، سەرتە (توند) و (أشْتلم)
 (باب)ە باف، شەف چیه؟ (ظل زمین)
 (جُرّە) باز، و (نیرو) مېر، و (جَرّە) کۆز
 نازە (شیوہ)، فعلی قەنج (فیروزن)
 (بَرْهَمْنَد) و (بَرْهَمْن) ھەم (بَرْهَمّە)
 بوت پەرەستەن، چرکە ھەم (چوبگین)
 (چوک)ە یاھەق، بۆمە (چوگک)، (چول)ە خوار
 (کُزْد)ە مېر، و نەفسی کامل (آبیتن)
 (حُکدە) مەیخانە، و (رشک)ە ھەسەد
 (چېروچیرە) مېرە، و بازە (خشین)
 سەبیدى عالەم موحەممەد موصطەفا
 خوسرەوئ ھەشت بەشت نوورە پەسین
 ئاگر (آتش)، چاقە (چش)، (لولی) لەطیف
 (خسروزین عطا) و رۆژ ھەمین
 (دشنگی) دونیا زەمان، و (ریش)ە ڕی
 (دشئە) خەنجەر، چرکە ھەم (لوھین)
 بەرگەرە (لابە)، و ھەم ئیخلاص و خاب
 (ھوخ) و (ھوخت) قودس، و شەھزادە (نوبین)

(نَرّہ) نیر و پیس و مہوجی ٹاف و کیر
(ماد) می، و عاقلی (باریک بین)
(آیدر) و (آیدون) نوہا و ئال ثرہ
ئہف زہمان و ئہف سہعت مال (ایتگین)
(گونبد آفت پریرز) و (جان ستان)
(طاقدیس) ئاسمان، وها پرنک (اینچنین)

القطعة في بحر المضارع الأخرى

سەرلەوھەئى شەقىتى كذب و دورەو غولافە
عنوانى بى ئومىدى خودبىنى و گوزافە
(مَفْعُولُ فَاعِلَاتُنْ مَفْعُولُ فَاعِلَاتُنْ)
چۆن خەرب بت موضارع بەحرەك زەلال و صافە

(گستاخ) شەجیع، و (بُستاخ) ھەم بى ئەدەب بزانه
(تَكَرَّك) خناڭ، و ساز و شعرە بزان (چفانە)
تیناب) خەونە، و (مَرْدَاد) تەممۆز، و (آب) قەدرە
(پِذْرُود) وەداع خوەستن، موویى ھەرامە (بانە)
(أَدْرَنْگ) ە زۆر و زەحمەت، (أَدْمَن) چ؟ مسكى خالص
(هَمْباز) شەرىك و (أَباز)، دونیاپە (غولخانە)
(زَنْدَش) سەلام، و پەرچە (زَنْدە)، وە ھەم (مَھپە)
(فَرْغُور) و (غُوك) ە ضفدەع، دەڭ ھەم دىبىنى (تَانە)
(هَنْجَام) ە تەنبەل، و (تاه) فەردە و زەنگ و خالص
گۆيا يەقىن (هَمَانَا)، چەكى شەرىپنە (جان) ە
(بَرْنَا) جوان، و (بَرْنَاك) غافل، نەزانە (بَرْناس)
ھىقى طەمەع (تَراش) ە، چەنكۆ (مَنە) و (چَانە)
قودرەت (سُتُور) و زەھرە ساغى و خادەمە ھەم
رەنگى رەش و بەخىلى (زاوَر)، ھىلینە (لانە)
(زَاوُش) عەطاردە، ھەم با موشتەرى و (أورمَزُد)
(دېھىم) ە تاج، وھەم (خُود)، پابوونى ھەسپە (شَانە)

(آشوب) و (غاك)ه فتنه، (بادام) به عيشف و (فاجام)
قهنج و نه جيبيه (كاؤس)، ههوضى بچووكه (فانه)
(كُرتَه) كراس، و (دُم) دووڻ، (بستار) سست (دَس) شوبه
(ويژه) خصوص و خالص، هاون بزانه (هانه)
به عليف بزانه (بالين)، دؤشهك چيه؟ (نهالين)
بايع چيه؟ (فروختار)، كپلهك چيه؟ (كرانه)

القطعة في بحر الرميل المقصور

طالبی عزز و سه عادهت لازمه رهنجوور بت
دا کو شوپهی تافتابیی دهر جهان مه شهوور بت
(فَاعِلَاتُنْ فَاعِلَاتُنْ فَاعِلَاتُنْ فَاعِلَاتُنْ)
خوهش دبت جاری رهمهل حینا رهمهل مه مقصوور بت

(توده) تلم، و ههم (گریوه)، جوشه و قووهت چ؟ (توش)
(جَوْسَه) کۆشک، حلقهئی زورخ و کهلینه ههر دو (جوش)
(نَسْتَر) و (نَسْتَرَن) و (نَسْتَرْدَن) و (نَسْتَرُون)
گول سپیی، و نه قش و فهرمان (دَسْتکار)، و زرخه (پوش)
نه فع و نه صرهت قودرهت و قاعیده صنعت مه رته به
ههم جهی پوژ و وهزیری، دهسته عابد (خرقه پوش)
(شَش دری، شَشْدَر، فنا، شَشْرُوژن) و (شَشْدَرْتَنک)
جومله دونیا، نه قریاء، و هشکه ههر سیّ (خوش)
(أَهْرَامِن، أَهْرِيْمَن، أَهْرِيْمَه، أَهْرَمَن)
(أَهْرَن، أَهْرِيْمَه، أَهْرَن) جومله شهیطان، دوو (دوسش)
(دوژمان) و (دوژمان) و (دیژمان) و (رشته) طا
(دودمان) و (دوده) ههر دو خانه دان، و سه رته (دوسش)
(هَفْت آبا، هَفْت آیوان، هَفْت پُرگار، هَفْت بام)
(هَفْت پیگر، هَفْت خاتون) جومله نهسمان، هوور (گروش)
(هَفْت خَضْرَا، هَفْت سَقْف) و (هَفْت طَارْم، هَفْت گاه)
(هَفْت کَحْلِي، هَفْت کُنْبَد) ناسمان، نه غمه (سروش)

(هفت جُمَر، هفت منَدَل، هفت چرخ اَبِگُون)
(هَفْت مَحِيط) و (هفت نيم خانه كذا، نشتر دُرُوش)
(هَفْت اَخْتان، هفت بان) و (هَفْت چشم چرخ) ه ههم
(هَفْت رَخشان) سهبعهئى سهيباره، و گازی (خروش)
(هَفْت سلطان، هفت شمع) و (هَفْت طفل جان) شهكهمر
(هَفْت نقطه، هفت بانو) ئه و ژى ئه و، (اسكت) (خمش)
(هفت أصل) و (هفت رقعہ، هفت شادر) وان ههمه
(هَفْت نطع) و (هفت فرش) ه دونيه، و سؤل (پای پوش)
(هفت اُورنگ، هفت داوَر، هفت برادر) جومله چ؟
ئه و (بنات النعش و دب الأکبر) ه، سهرگينه (غوش)
(هفت تنان) و (هفت مردان) و (هفت مرد) ئه صحابى كه هف
(هفت پير) ه ههفت قورراء، ههم لهپك چ؟ (دست پوش)
نهغمه و مهشغول و فارغ خاليه (پرداختن)
زينهت و تهرتيب تهمامى سهيقهله گوه چيه؟ (غوش)
حصه و كانوون و قههر و تارى و تهنكه پهبيز
صاعقه طووفان طاقت تير و روتبه سهعيه (گوش)
(پَرَمَر) و (پَرَمُور) و (پَرَمُو، پَرَمُوزه، پَرَمُوز) ئومئيد
زينهته (پَرَمُون) و روهنى پيس طهبعه ههردو (رُوش)
(إِسْپَرَس، إسْپَرَسْف) و (إِسْپَرَز) و (إِسْفَرَسْف) ههمه
(إِسْپَرَسْپ) و (إِسْپَرِيس) مهيدان و چوله، حفظه (گوش)
(إِسْپَرِى) بوزين و مهعدووم و خهلاصبوونه يهقين
شهमे (إِسْپَنْدار)، و بى هوش، پاره و دهقواره (لوش)
نيلونيله) ههم (كبود) و (نيلاج) ه رهنكى ههشين
(پايه) قهدر و دوون و طاقت، مهترتبه ههم گريه (موش)

زووههدم بوونه (گورا) ههم ب نهرمى خوارنه
(هوس) ئوميد، وژهر (قاتل)، عهقل ورووح ومهوته (هوش)
هنگف و ئاڤا حهياتي، عاقبهت ههم طهعمكرن
ههم بهيستن، پهنزهار، و ههم گوارا جومله (نوش)
عهبد و بهنده چ؟ (گروگان)، پالهوان سهربهسته (يل)
ههم كهري (گله) بزانه، ههم (رمه)، پرسينه (بوش)

القطعة في بحر الهرج المكفوف المحذوف

سسينه راهى قهنجى تولهز كه بى تهوهققوف
يهكى راهى شهريعت، علم، يا دى تهصهوف
(مَفَاعِيلُنْ فَعُوْلُنْ مَفَاعِيلُنْ فَعُوْلُنْ)
ههزهج بت ههذف ومهكفوفووف چ وهزنه بى تهكهللوف

قهلى سيله (حسيك)، نزمبوونه (خوپستى)
(هَسَك چچ) چ؟ سهرادن، رهحهتبوون (تندُرستى)
(زَكاب) ه حوبره ئهى جان، عهجووله ههم (زكاره)
(يَزَك) فهرغووله، نازى و ههم قهنجى چ؟ (جستى)
چيه (دستينه) بازن، وه ههم كهعنى چ؟ (دست سنگ)
چيه (گرگينه)؟ كوركه، چ كافر؟ (بُت پَرستى)
چيه دهنگى دشووران؟ (چكچاك) و (چكچاك)
(چرنگيدن) چ بى؟ گورز و ههم سهكرانى (مستى)
(پَوازى) پور شهواته، كهسى بى دل (خُنك) جان
تثبوونه (لَمَّالْم)، تهكهبيور (خودپَرستى)
شهنيع و شهر (عَلالَا)، قهلهو (شَلْبُون) بناسه
قرش قالن (كِرشته)، چيه شهريك؟ (خودستى)
خهرايه چ؟ (خوپيران)، بزانه كهشفه (بيناب)
چيه مهحمل؟ (كجاوله)، بزانه رزقه (رُستى)
چيه (پيلْمُرغ) شامى، وه ههم (ريفال) كهشكول
بزانه تاجه (ديهول) وه ههم گوللاسه (كُستى)

القطعة في بحر الوافر السالم المثلث

نسان کو ئددهب ڦيڙا نهبتن ئهو بي نهسهبه بي شوبهه بزان
علم کو ئهوي ڦيڙا نهبتن بي بههرهيه ئهوجاهله نهزان
(مُفَاعَلَتُنْ مُفَاعَلَتُنْ مُفَاعَلَتُنْ مُفَاعَلَتُنْ^(۱))
وافر کو سهليم جاري بيتن وهک بهحري کهبير دي بيته رهوان

(ترسا) يه مهجوس، خوبه (نَمَك)، (زَخَم) چ؟ برين، (نادان) ه نهزان
(زندان) ه هيس، مهرطاله (سپر)، هاون چ؟ (حَواز)، (بُهشت) ه جنان
(آزرم) ه هيا، سوفله چ؟ (گدا)، ڀم (نيزه)، و ههم (جوشن) چ؟ زرخ
(اندازه) قهدهح، بي دينه (گبر)، ههچه چ؟ (زيان) مثلي وي (دَمان)
کولي چ؟ (مَلخ)، (پرتاد) چ؟ غهيب، (برخيز) و (برو) رابه تو ههږه
(کشتي) چ؟ گه مي، دونيايه (گيتي)، گاکوڦيه (گور)، ږتفهچوون (دَمان)
(افغان) و (اَنين) زارينه برا، گازيکرنه ههم (بانگ) و (ندا)
(فَرزنده) کورک، ئهفرهنجي (لَتين)، (هنگام) ه وهقت، (روزگار) ه زه مان
(کاشانه) و (کَلبه) حوجره (بُنْگا)، (پيراهن) ه چ؟ پيسير و کراس
(پستان) ه تهدي، (اُورنگ) ه سهرير، (جُنبان) لهقاندن، و ناقه (مِبان)
(دُشمن) چ؟ نهيار، (پَرند) ه طهبيار، (عرعر) چ؟ سهرو، و کاره (فِيار)
(فيلک) چ؟ عهطارد، کونده (کده)، (خَرَجَل) چ؟ کولي، دونيايه (جَهان)
(چَنگ) پهنجه و ساز و خواره، و ههم (پيرامن) و (گرداگرد) طهرف
(چَم، چَل) بمهشه، (تيره) چ؟ رهشه، (غنج) زهحمه تيه، (جاگرد) ه سوکان

---

(۱) ئهصل د بهحرا وافر دا يا (مسدس) بت، وحهتا يا (مسدس) ڙي عهريهان ب تامي ب کار نهينايه، بهلکي يا (مجزوء) و (مقطوف) کري، ويا تمام ل نک عهجه مان ب تنن هاتييه.

القطعة في بحر الرجز المثنى المرفل

هجرانتي دلبهر زور و بهلايه لي وهصلي جانان بو دل دهوايه
جان سوزه عاشق بي مويتتهلايه كلكي تهزل وي نهف رهنك كشايه
(مُسْتَفْعِلَاتُنْ مُسْتَفْعِلَاتُنْ مُسْتَفْعِلَاتُنْ مُسْتَفْعِلَاتُنْ)
بهرا رهجهز چون بيتن موردهفهل وهك بهحري نهطلهس دور بي بهايه

سهكنه (ستادن)، مهدهحه (ستايش)، مهكره (ستاوه)، حرص و طهمهع (آز)
نهحمهق طهمهعكار ههردو (لتنبان)، شوپهه (سجا) ههر سهرمط طهرهف (باز)
تهزويره (ترفند)، ترهنده (تهزين، كيشان (تريدن)، لهرزين (تيدن)
سيله (تپانچه)، نهفيوونه (هيون)، هامى (موهيهيه، شهشهيكه (پيواز)
ديرسپنجى، ديسر مكافات) ههردونه دونيا بي شهك بزانه
(خانيجه) كانى، (داچك) گوهاره، (كيهان)ه دونيا، قريتر چيه؟ (خاز)
(زاخه) زقومه، خالص چ؟ (سارا)، مهخصوص وخالص عهده چ؟ (سامه)
(شاهراه) جاده، (كاتوزى) زاهد، جهللاده (دزخيم)، بي مثله (يكتاز)
لهكلهك (بلارج)، فولفول چ؟ (بيز)، عودره چ؟ (پوزش)، طاقهت چيه؟ (ناو)
(دوبل) وهفاسز، طهعنه (كواز)ه، (درگوش)ه گوهار، نازك چيه؟ (پاز)
خادم (سماگر، نوگر) كذلك، تورن (نوندول)، بوهسته (اودس)
(نشپيل)ه چهنكل، (رشكن) ههسووده، (پروين) ثورهيا، طهيرانه (پرواز)
گردآف شيد) رور، هم (مُرخ)ه نهى جان، (بهرام، بخون) چ؟ ههردو مهريخن
عهفوه (دُرسته، دَرسه)، (دُرشت)ه پورپوونه (درغيش)، سرره بزانه (راز)
(صاج، مانگ) چ؟ ههيف وههم زوحهله (كش)، ميزان (ترازو)، (ماهى) چيه حووت
فهتيل (پليت)ه، (جلده)ه سفكبون، گوره چ؟ (گورب)، نهفع و مهكر (ساز)

سهرطان (كشَف گرَك)ه، (پَرَوَه) شرهبييا، كانونه (خُرَم) يا ثانيه (آب)
 (پاداشت) و(پاداش) ههردو موکافات، دهخواره (تاتول) مهجبوب چيه؟ (تاز)
 (تاسا) و (تاسه) غهمم و مهلالهت، (تارين) و (تاري) ههردونه طاري
 (ناراس) موطيبيوون (بارو) حصاره، (بادبَر) مورائي، موحتاجيه (غاز)
 لائق (سزاواري)، مهجبوبه (اكدش)، لهيمونه (گلگل)، (گَلُونده) ههديه
 (گَرزَن) و (گُرزَن) تاجي موردهصصهع، چاره (گُرزَدَن)، موحيبه (دَمَساز)
 (گُوگرده) کبريت، بهعجانه (کَهَلَم)، سمسار و عابد ههردونه (کُهَبْد)
 قومماشي مهقبوول (ديسا) و (ديبه) ههم (پَرنیان)ه، دهنگه خوه (آواز)
 (جاف جاف)ه قهچپه، پورئاقه (شَداب)، (شَادان)ه خوهشحال، (طارم)چ؟ قوبيه
 پورسي پهبشان نهو زي (خَرافات)، (چُرگر)چ؟ مفتي، سيله چيه (گاز)

القطعة في بحر المتقارب المقصور

ب كبر و ب خديلاء و نهخوت ئەمان
مهكه ظلومى سهر بى دل و بى كهسان
(فَعُولُنْ فَعُولُنْ فَعُولُنْ فَعُولُنْ)
تهقاروب ظوهوور بوو موقهصصهر ههمان

(پَرُوزْگ) ه كليد، و برينه (فگار)
(پَرُولِش) پهريشان، و سهيده (شكار)
(پَرُوهِش) تهجهسسوس، وههم سوله (كفش)
بزان تاجه (ديهم) و بيرهق (درفش)
وههم (أفسر) ه تاج، و بهخشيش (دهش)
(تَهْمَتَن) شهجيح، و طهبيعت (جهش)
(زَرَف) كووربوو، مهحسيه (آبنوس)
ب صورهت خواهشك (سندر) و (سندروس)
بزان قهنجه (نيك) و كهړه (گند گوش)
دهواري موطيح و سوکووته (خوش)
(نَوْنَد) ه سفك چوون، قاصد (نوند)
ژنا فهحش و پيس كار و تهنهل (لوند)
ب نهرمي و ئەوسهط ب ريچچوون (پوي)
شهديد و ب لهز چوونه ههم (پوي پوي)
دهقه و ههسپ و حهيواني مهستر (هيون)
شهر و فتنه (شور) ناله ئەفغان (شيون)

(گمان) بورجی قهوسه، عهطارد چ؟ (تیر)
(خوش)ه سونبله، تۆرن و ههم (نیر)
چیه زههره؟ (ناهید) و (کیوان) زوحهل
وه (خَرْچنگ) سهرهطان، بهرانه (نگل)
بزان (فَرْدل)ه ترسهک، و ههم (بَر)ه
حهمل، حوجره و زهنگ ههردو (کَر)ه
(دِرْ)ه دونیهء و قهلهه، مهغمووم (دِرْم)
(پِرْشک)ه طهیب و، و عهوره (تِرْم)
(شبهانگ)ه بولبول، (شِبستان) ههره
(نَسیرم) مودام طارییه، غهم (گَرم)
(تَبیر) و (تَبیره، دُهل، طبل) و (کوس)
دهفن ئهو، ههوا و ههوهس چیه (هوس)
خهبهردانی بی هووده (طامات) و (لاف)
و ههم قاف و ذال و (دروغ) و (گذاف)
(سَرآبرده) چادر، (سَرآجه) قهفهس
(سَرهنگ)ه فهرفوّل و (مانندرس)
رمی کن چ؟ (رُبین) و (بالوک)ه زوخ
غهمه (دور)، و نیرئ ههوائی چ؟ (دوخ)
(پره، هَمَره) سوو، حوزنه ههم (سو، کوار)
جهواهر چ؟ (خوشاب) و عهوره (گوار)
(چگامه) قهصیده، (چفامه)وهسان
(پَساونده) قافییه، (گوپان)
تهعهییون (گماشتن)، و ئهمره (گمار)
(تَمش) مهکر و حیلله، مهحهبتهت (شمار)

(سَكَاْلَش) تَهْنَه مَمُول، (شَكْرَف) ه لَه طَيْف
(شُكْفَت) ه تَه عَه جُجُوب، قَرَشْقَالَه (تَيْف)
(سِپَنجِي) چ؟ كَادِيْن، و كَه تَتَان (سِپَنْد)
سَهَبَه بَاعَث و مَادِدَه هَه ر سَي (شَوْنَد)
قِيَامَه ت (سَتْنَخِيْز) و هَه م (رَسْتَخِيْز)
مُورَاد و قَه دَه ح نَعْمَه ت و قُورْتَه (رِيْز)
بِزَان (رُودَه) رِيْقِي، تَه وَه قَقُوع (تَرَاش)
غُولَامَه (پَرَسْتَار)، پَه رِيْشَان (پَرَاش)
چِيَه (مُزْدَه) مِزْكِنيِيَه هَه م (نُويْد)
(پَرَارِيْن) ه قَه نَج، و (أَرَارِيْن) پَه لِيْد
بِزَان مَوْخْتَه لَطْكَرْنَه (أَمِيْخَتْن)
كَشَانْدِن چ؟ (بَرُهْخَتْن، آهِيْخَتْن)
(بِهَامِيْن) بُوَهَارَه، و حَه نِظْهَل (پَهِي)
زَهْرَا ف (زَهْرَه)، هَه م بَارَك اللّٰه (خَهِي)
بِزَان بَاقِي تَادَه م (جَهَانِ كَهْمِيْن)
و هَه م مَا سُوِي اللّٰه (جَهَانِ مَهْمِيْن)
(سِطْبْرَه) قَهْوِي، بِي حَه يَايَه (سُتْرُك)
نَه عَامَه (شُتْرُمُزْغ) و مَهْوَجَه (شُتْرُك)
(نَزْم مَاع) عَهْوَرْن، قَه بِيْحَه (هَزْكَ)
(بُزْرُگ) ه مَهْزْن، پَاسِپَانَه (يَزْكَ)
(وَرِيْز) دَائِمِي چَانْدِنَه هَه م (چَسْم)
(وَزِيْدَن) چ؟ رَابُوْنَه، (أَيْضَا) يَه (هَم)
غَه م و حَفْظ (تِيْمَار) و (تِيْمَا) يَه چَوْل
(تَوَارَه) چِيَه؟ هَوْلَك، و جِسْرَه (پُول)

رههه (بیینج)، بلندکرنه (أفراختن)
 پور (أبوه)، و ئاقیتن (أنداختن)
 (گُداختن) حه لاندن، و فاعل (گُداز)
 زهمانه (زُفو)، وه حشه (خوك) و (گُراز)
 خهراج و سوکووته بزان (ساو) و (باژ)
 خهوه (سات)، و بی هووده گوتن چ؟ (ژاژ)
 غه مه (مُوژ)، و دهین دانه (اندوختن)
 (فروغ) شوعله، روهنکرنه (أفروختن)
 (نواختن) تهغه ننی، وته عظیمکرن
 (نوازش) کذلک، (مُردن) مرن
 چه م و ساز و نه ولاد و هه م بهرخه (رُود)
 (سُرود)ه غناء، و سه لامه (دُرود)
 چیه شوور؟ (ألماس) ووها پهنگه (تیغ)
 (زراه زیر، و بازوغ (فُسوس) و (دَریغ)
 بزان (پارسا) زاهده، (أندرون)
 چ؟ هوندور، ووها پهنگه ده رقه (برون)
 (پتک) هوورسی حه دداده، (پاسخ) جهواب
 (نژند) نزم، و غه مگین و (روپوش) نقاب
 (کژاغنده) زرخ، و (نژاده) نه سل
 (چتر) چادره، زیره که (باعقل)
 شه په (رزم) و (پرخاش)، و دهف (گرناي)
 (نبرد)ه شهر، و قه صد و مه یله (گرای)
 گومان و حسابکرنه (أنکاشتن)
 تژیکرنه (أببار) و (أباشتن)

مودام شاده (خُرَسَند) و ههم شاکره
 وه ههم عهبد و کۆله بزانه (چاکره)
 مهزیتنر بناسه (مُهینه) و (مُهین)
 مهزن مونتته خه ب ههم (مُهینه) و (مُهین)
 بیۆک قهنجی و خوهشدلی چ؟ (بهی)
 بچووکى (گهی)، و مهزنتر (مهی)
 شهپه (أردب)، و ههدهیه (ارمغان)
 ژ نشکیته (ناگاه)، و ههم (ناگهان)
 (تَبند)ه حیهل، (چیمَن)ه ههم (گزم)
 جهی عشرت و میتهقانییه (بزم)
 دز و بی حهیا و فوضول میره (سوخ)
 پهريشان لهفه (ژول)، و پیقازه (سوخ)
 (طُل) و (بیوزن) ژنبی، و (دیبان)
 قهلاووز، ژیهه (زه)، کهقانه (گان)
 تهئهسسوف تهمنی و بازوغ چ؟ (کاش)
 دوژیندانه (دُشنام)، و عارف (بلاش)
 تهمننی رهف و سیله و سهرو (کاج)
 قوماش و مثل شوپه (سا) و (خراج)
 فر و ترس و ئارام و مهیل و صهبر
 وه ههم قهصده (پروا)، پلنگه (ببر)
 فر و نووره (پرواز)، و گوپاله (گوز)
 بلندی و ئنسان وقامهت چ؟ (بُرز)
 (سُردن) حهک، و ههم موطیعبوونه (رام)
 چیه (أسگرک)؟ قریک، و رهنگه (فام)

هه‌می چۆلی پوپر صه‌ید و سو‌ی‌باعه (دَد)
 وه هه‌م غه‌یری سو‌ی‌باعه (دَام)، و می‌ره (رَد)
 (شِنام) و (شِنآور، شِنار) و (شِناه)
 هه‌می صووبه‌یی، ضائع‌ه هه‌م (ت‌باه)
 په‌ری نا‌ف قه‌له‌م (نُی)، و (أفغان)ه نال
 قه‌لاووز، ژیی‌ه (زِه)، كه‌فانه (كَّان)
 ته‌ئ‌سسوف ته‌مه‌نی و بازو‌غ چ؟ (كاش)
 خه‌رابوون عه‌ده‌مبوونه هه‌م (پ‌ایمال)
 (گُریزه) ره‌ف و چاره‌یه هه‌م (گریز)
 صه‌دایی ده‌ف گه‌ری نایی (نَفیر)
 بچووک (خُرده) و پروون (روغن) و قه‌نج (پاك)
 چیه (گُرسنه)؟ برچی، قه‌لشینه (چاك)
 (گُلو) گه‌وری، و هو‌چكه (آستین)
 (قَبَا) پا‌چو، و خوی گوتنه (آبتین)
 (پ‌رو، پایه) طا‌قه‌ت، دهره‌و (تَره‌ات)
 (ت‌كاپوی) ته‌ره‌ددود، (رها)یه نه‌جات

مطلب المركبات

(بیائید تا رویم با هم بصحرا)
وهرن ئەم بچنه چۆلێ گش ب هه‌قرا
(بیاد یكدیگر مینوش باشم)
(زروی یكد گر مدهوش باشم)
ب خیالا هه‌قدو نێ كه یفخوهش بین ئەم
ژ پروویی هه‌قدو نێ سه‌رخوهش بین ئەم
(كه با هم صحبت امروز داریم)
(غم فردا بفردا می سپاریم)
كو په‌قرا شاهیا ئیرو بدترین
غه‌ما صوبحی ب صوبهی ئەم سپترین
(كه فردا هر كرا آبخوری وی)
(بیندازد بجای دیگری وی)
كو صوبحی هه‌ر كه‌سی و قسه‌ته‌ی وی
دبه‌ داڤیژی جیكی دیتری وی
(أجل چون در رسد خواهد بیکبار)
(جدا دارد زهم یار وفادار)
مرن گه‌ر بی موحه‌ققه‌ق ئەو ب یه‌كجار
ژ هه‌ف باشقه‌ دكه‌ دۆسته‌ی ئەمه‌كدار
(چوتنها تن بزیر خاك باشیم)
(زهم أفتاد و دل چاك باشیم)

ڪو تنهنها ٿم دبن ٽاخي بمينن
 ڙ ههڻ ڪه تبوو دلي شق دي بمينن
 (هزار حسرت خوري بر يار و بندت)
 (پشيماني نباشد سود بندت)
 هزار حسرت دخزي سهردهست وهه يار
 دلي پهشمان و نابسه فائدهدار
 ٽيلاهي به دريبي بي تاب و طاقت
 نه ڪي بي باري دهر دونيا و ٽاخرت
 نه نيسن ياري دهر دونيا ب ههڻ را
 شهفيغن دوستي دهر عوقبا ڙ ههڻ را
 ههڻالن رههبري دونيا و عوقبا
 شهفيغن سهروهري دونيا و عوقبا
 ل دونيا و ل عوقبا جوز ههڻالي
 نه هن مفتاحي نه بواجي ڪه مالي
 (رفيقا جز توڪس پيوند من نيسن)
 (شفيعا جز توڪس دربند من نيسن)
 خودايا ڪه ربه لائي دل ڪه بيبيه
 ڙ ڦي ياري نه ڪي وي بي نه صيبه
 نه لاهي صاحباني فاضل و هممهت
 ره ٽيسي مهسنهه و سه دري فه صاحبت
 ب هيتي من رجايه سهه هزار جار
 ڪو نه ڪنه ههرفه گيري سهه مني ڙار
 ب شهفهت چاف بدن (مرصاد اطفال)
 قه بول ڪن بو طفلان با هه مهه حال
 نه بيٽن نادورسته ناسه زايه
 ڙ بو هه طفل را ٽانجهه رهوايه

نه بۆ ئەهلی هونەرکانی مهعاریف
 حهقیقهت دان و ئەنواعی تهصاریف
 مه ئانی قهطع کر مرصادی طفلا
 د سالی مهشه مهت تقبالی شهغلا
 ئیلاهی موسته مهندی که ره لائی
 ره ها کی (از) غه م و ره نج و به لائی
 (وبعد) سه د سه لامی پاکتی یه زدان
 ل سه ر شاهی عه ره ب مه ولایی کوردان
 ل سه ر ئال و سه حاب وزه وجی ئەشره ف
 هه تا ده وری زه مین بت قاعی سه فسه ف

الحمد لله رب العالمين، وصلى الله وسلم على سيد الأولين والآخرين، وعلى آله
 وصحبه الطيبين الطاهرين، إلى أبد الأبدین، والدهر الداهرين، وبعد قد أتممت هذه
 الرسالة المسماة بمرصاد الأطفال في سنة (شغلا) أو (أشغل)^(١) في شهر شعبان العظيم،
 يوم الجمعة في مدرسة (أقتيه) صانها الله عن الآفات والبليات، وأنا الفقير الحقير،
 المعترف بالعجز والتقصير، محمد كربلائي بدر الدين المذنب، بن شيخ عبد الرحمن بن
 شيخ حسن النوراني، قدس الله أسرارهما العلية آمين، وأفاض علينا كما أفاض على
 العالم أنوارهما وبرهما آمين.

نوشتتم من ندانم کی بخواند
 که آخر من بمیرم او بماند
 هر آن عاقل ابن خطر بخواند
 بدانند کاین جهان باکس نماند

(١) حسینیاً تهجهدی یا فان همدو په یقان دبه (١٣٣١) کو دکهفته به رانبهر سالا (١٩١٣) زایینی.

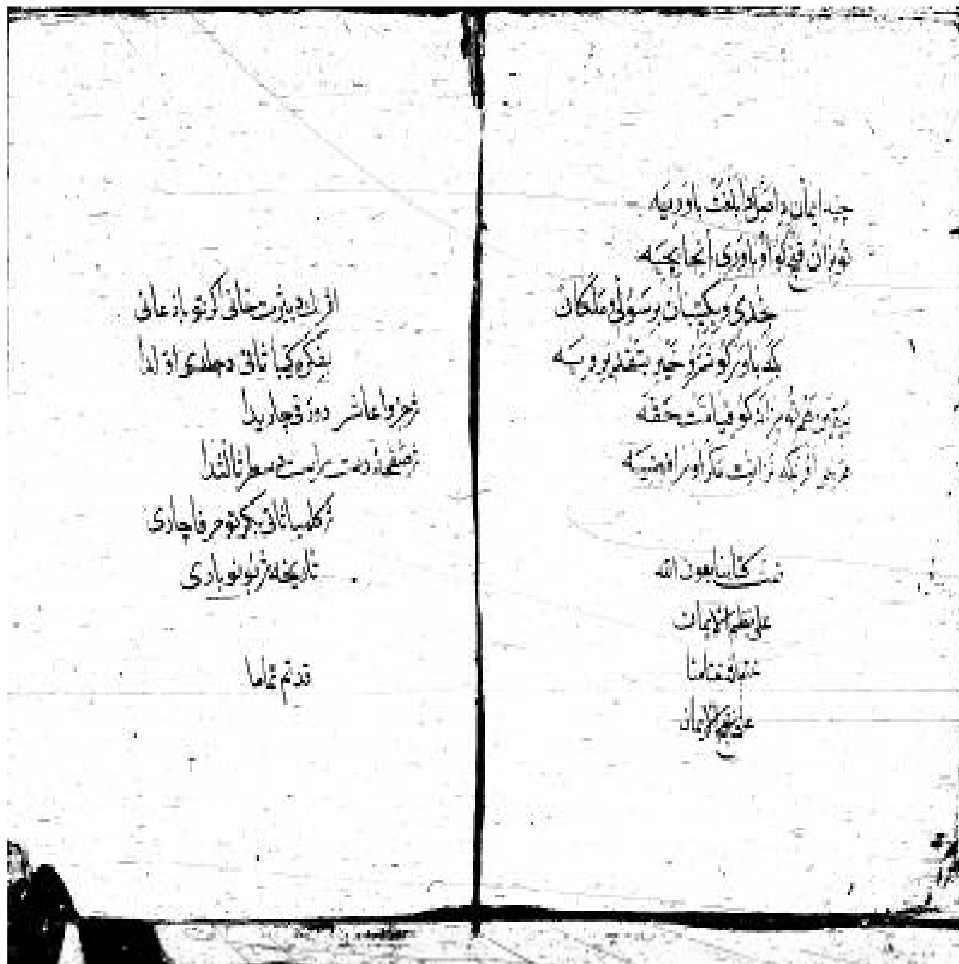

ھندەك وینە
ژ دەسنفیسین بۆ ئى كىبى
بووینە بناخە

9.

دانه‌یا مصری ثَمَو دئیتته هزرکرن کو ده‌سخه‌تی خانی ب خویه

از آنکه بیست و شش سالگی از تو با عالی
بفکر کیان نافع و جلدی از اندا
نیز و عاشر دوازدهم چارید
نصیحت دست راست سلطان الله
از کلبه انانیکو مرفا چاری
تاریخه از یونان باری

قدم تمام

چند ایام در انوار لغت باورید
نور ان نور که او راوری انجا چکه
خدی و یکسان رسول ملک کان
که باور که خیر بتقدیر و رب که
بیمین خیر که براد کوین است حقه
فرید از آنکه زاریت مکر او را فریب که

نشان کمال معون الله

علی نظم الاموات

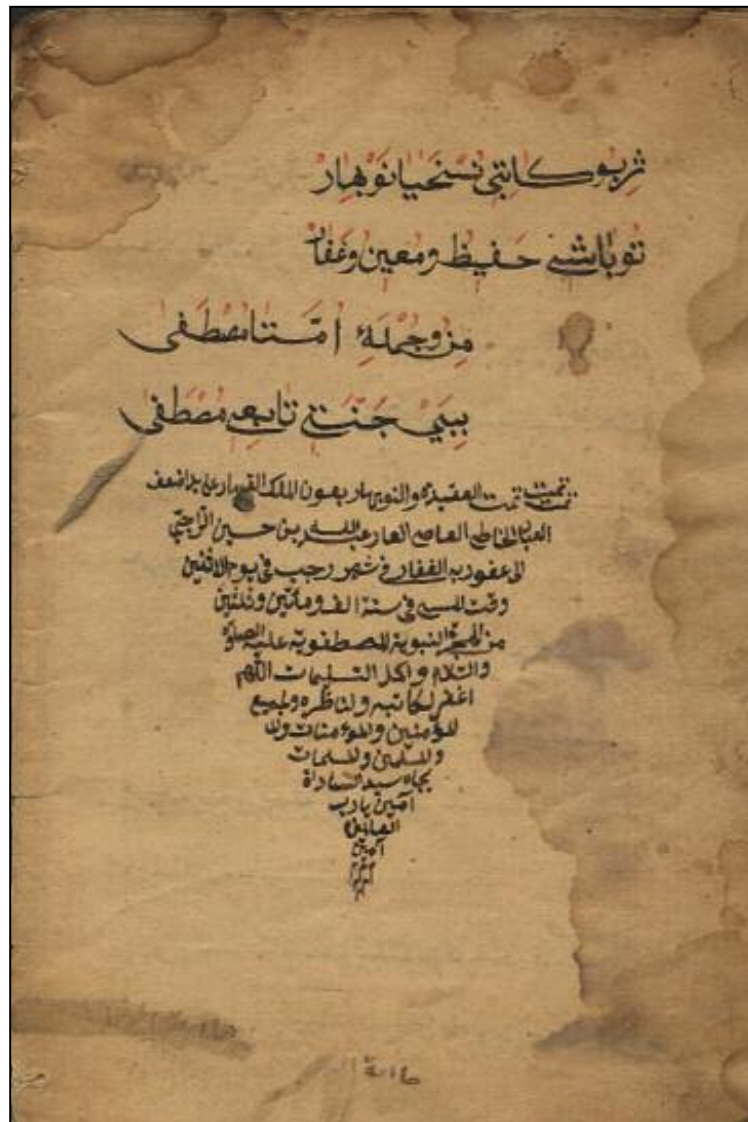
خداوند ما

علی نظم الاموات

دانهیا مصری نهوا دئیتته هزرکرن کو دهسخه تی خانی ب خویه

في بيان اركان الاسلام اكره ويستحق كسلا ثرته ركن
 اسلام حنه بيزه شهادت دانه ظهر بيج وقت غيرن ورو
 ثرينه زكوة فطر ظهر يادي طلا و كعبه كرهت خرجه بيتي
 حرمات و حدود من في بيان الايمان اكره كسلا بيتي
 ايمان حيه داصلد بلغت باوريه تدبيرن قبح او باوريه
 انما حيبه تدبيره و بكنيا نه برسول و ملكان بكنه باور
 كد شر خير بتقديره و به بينه ظهر تدبيرن كد قيامت
 حقه ظهر امر نك قزانت ملكرا و را فضيه عت كنه عليه باور
 تاريخ كتاب نديار اقر نك و بيزت خاني اكر تد باذعاني بفكره
 كتابي تاني در جلد اول و در جزعيا عايش دور ما جاريه و صحيفه
 دست راستي و سطر ثالثه و كليما تاني بكر تد جاري تاريخ و بيزه
 ان في نصف الاول من تلك السنة و هو سنة هجرتنا عليه السلام
 الشهه الاول

دانه يا على بن يوسف

شريفك انتي نسحيا نوهيار

توباشه حفيظ ومعين وعفا

مذو جمله امتنا مصطفى

بيي جنته تابعه مصطفى

تمت في سنة الف وستمائة واربعمائة
المطالط العاصم العارفي بن حسين الرضوي
الغفوري القفاري في شهر رجب في يوم الاثنين
وقد اتممت في سنة الف وستمائة وثلثين
من الهجرة النبوية للصطفوية على الصلوة
والسلام واكمل التسليمات اللهم
اغفر لي كما تغفر للذين ظفروا بجمع
المؤمنين والمؤمنات والذين
والسليين والسلييات
بملا سيدنا سادتنا
امين يا رب
العالمين
آمين
البر

دانه يا عبد الله بن حسين

الكريمة

وَكُنْ نَهْ أَنْزِلِي مَجِيئِي بِدَعْوِي ۞

وَرَأَيْتُمْ كَوْدِي بَيْتَهُ مِنْ تَرَلَلٍ ۞

يَفْعَلِي دَمْنُ يَا إِلَهِي دَكُلْ مِنْ نَكْحِي

بِأَحْسَانٍ وَتَفِيحِي وَطُفَا خَوْكِي ۞

إِلَهِي
رَبُّ بَيْتِي سَتَحِي أَوْ بَاهِرٍ ۞
مع ومع والدوم

نَقُ بَاشِي حَفِيظٌ وَمَجَانٍ وَخَفَارٍ ۞

إِلَهِي مِنْ رَحْمَةٍ أَمْنَا مَصْطَفِي ۞
مع أموات بيوت

بَيْتِي جَنَّتِي وَدَكُلْ مَصْطَفِي ۞

تَدْعُهُ تَحْلِيهِمْ كِتَابَةُ هَذِهِ التَّفَاحَةُ بَيْنَهُمَا شَيْخُ أَحْمَدَ حَمَّادٍ فِي مَسْجِدِ
عَلَى بَدِ الْقَهْرِ الْفَقِيرِ الْمَسْتَمِيَّ مَعْدِي الْحَمِيدِ الْمَوْلَانِ

خَالِنَةُ
١٤٥٢
اللَّهُ لَيْلُ الْوَلَدِ فِي بَحْرِ الْفَلَقِ
وَاللَّحْمُ الْغَدَاةُ وَلَوْ لِلدَّهْرِ
وَالْجَمْعُ الْقَلْبُ الْإِيمَانُ أَمَّمْتُ مُحَمَّدًا عَلَيْهِ السَّلَامُ
أَمِينٌ

دانه يا عبد الحميد

دانه‌یا محمه‌دی قهره‌نی

بَحَثَتْ وَجْهَهُمْ هَيْبِنَ فِي دَمِي فَمَا نَابُنْ أَوْ نَابِخِنَهْ عَدِي
 يَبِينْ دِي بَيْتِنْ يَوْمَ الْقِيَامِ حَسَابًا حَالِي عَدَا بَابِ حَرَامِ
 زَبَوَاهِلْ حَيْرَانَ نَجَاتٍ وَرِضَا زَبَوَاهِلْ شَرَانَ عِقَابِ
 دَقْبِي دِي بَيْتِنِ زُحَلْفِي مِرِي سَوْ الْأَفْكَسِي دَكَلْ مَكَلْ
 دَخْشِي طَرَارُ وُ مِي زَانْ هَيْبَهْ طَرَاطُ أَو تَوَلِي مَجْزِي
 خِرَابُ وُ قِنِي وَكِي شَانْ هَيْبَهْ جَمِيعْ خَلَا بَقْ دَكُنْ لِي كَدَنْ
 جَمِيمْ دَنْدَا وَجِنَهْ لَيْشِي لَسْرُويِ الْهِي تَوْدَسْمْ بَكِي شَرِ
 وَكُونْدَا زِي مَجْرِي بَدْ جَمَلْ دَرَانِزْ كُودِي بَيْسَهْ مِي فِي دَلَالِ
 بَفْعَلِيدْ مِي يَا الْهِي نَكِي دَكَلْ مِي بَا حَسَانَ وَ لَطْفَا خَوْنِ
 مِي وَجِنَهْ أَمْتَا مَضْطَفَا بِي بِي جِنْتِي تَابِعْ مَضْطَفِي عَمْتِ
 قَدْ سُوْدَ هَذَا الْمَسْمُوهَاتِ بِالنُّوْبَارِ عَلِي بَدِ أضعْفِ الْعِبَادِ
 تَرَابِ أَقْدَامِ الْفُقَهَاءِ عَشْمَانَ بِنِ مَلَا مَجْدِ بِنِ مَلَا بِيَارِ
 مَلَا حَمِيْنِ مَلَا زَادَهْ فِي يَوْمِ الْاِثْنِيْنِ فِي شَهْرِ رَجَبِ الْاِسْمِ
 وَ سَنَةِ سِتِّ وَ سِتِّينَ وَ مِائَةٍ وَ اَلْفِ الْاَلْتَمِ الْكَلِمَةِ وَ تَنَاظُرِ
 وَ لَمَنْ سَعِيَ فِيهِ آمِيْنِ مَجْرَمَةِ سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ
 وَ آَلِهِ وَسَلَّمَ
 سَنَةِ ١١٩٤
 سَنَةِ ٨٩٤

صراط ابي بكر بن محمد بن محمد بن محمد

سَعَادَاتُ
 مَلِكِ
 قَلْبِ
 مَلِكِ
 مَلِكِ
 مَلِكِ
 مَلِكِ
 مَلِكِ

دانهيا عثمان بن ملا محمد

وقد أورد

ورثنا الفريضة كما قالوا في كتابنا وكتبنا العلم والمبلغ الرضا وورثنا

العلم والفضل من فضل الله عز وجل والفضل من فضل الله عز وجل

والفضل من فضل الله عز وجل والفضل من فضل الله عز وجل

والفضل من فضل الله عز وجل والفضل من فضل الله عز وجل

والفضل من فضل الله عز وجل والفضل من فضل الله عز وجل

والفضل من فضل الله عز وجل والفضل من فضل الله عز وجل

والفضل من فضل الله عز وجل والفضل من فضل الله عز وجل

والفضل من فضل الله عز وجل والفضل من فضل الله عز وجل

والفضل من فضل الله عز وجل والفضل من فضل الله عز وجل

والفضل من فضل الله عز وجل والفضل من فضل الله عز وجل

والفضل من فضل الله عز وجل والفضل من فضل الله عز وجل

والفضل من فضل الله عز وجل والفضل من فضل الله عز وجل

والفضل من فضل الله عز وجل والفضل من فضل الله عز وجل

Handwritten marginal notes in Arabic script, including a list of names and titles.

Handwritten notes in Arabic script, including a list of names and titles.

1161

هذا كتاب نورا

بسم الله الرحمن الرحيم منبأه نورنا

علمه خلدنا وشأنه شرفنا

كوفنا حمة وبيان دابة الساسة

علمنا ملوانا في لوس في كونا

مونا في كونا في كونا

مونا في كونا في كونا

مونا في كونا في كونا

مونا في كونا في كونا

مونا في كونا في كونا

مونا في كونا في كونا

مونا في كونا في كونا

مونا في كونا في كونا

مونا في كونا في كونا

مونا في كونا في كونا

مونا في كونا في كونا

مونا في كونا في كونا

مونا في كونا في كونا

مونا في كونا في كونا

مونا في كونا في كونا

مونا في كونا في كونا

مونا في كونا في كونا

مونا في كونا في كونا

مونا في كونا في كونا

مونا في كونا في كونا

مونا في كونا في كونا

مونا في كونا في كونا

مونا في كونا في كونا

دانهيا مصطفى بن إسماعيل

ابو جبرئيل بنون ابو رافع بن ابي
 نيس هو زيد بن حذاف بن حذاف بن
 جعد كركه فلنكته كركه وخياره جركه ابو
 القهور بنون ابو بديل بن ابي
 ذليل فيما خطبكم انهم المرسلون كفي قاصدان
 بوجه عايشة هون نعالوسر يداون هون بلس
 فهذا وجهه اقبها بقر لندهب ونلوب ونالك
 معا بغير دليلين وبغير اجون دكل من معنى
 دكلت مقلك ووهه نوم من مقلك عليك
 ليرت من مقلك عليه سرور ووهه من مقلك
 عليهم لوان عليكم سرور خسارت زمان نهار
 يشفا من الجهد فرم جمل يرق فان كنت
 طريق اتجات فيز مسك المظلمون المعجزات
 لا اوسى

يا اوجي المصطفى زاسمخ بسجج الرضا وامتقد واسمع
 اصلي على مشافيع احمد فذوقس يا شافيع احمد
 تمت الكتاب بعون الملك الوهاب عيانا بعد الايمان
 مصطفى بن اسماعيل بن محمد بن شعبان شوق الله اليهم ويحب
 المؤمنين بوجوهك يا زهير بن احمد بن فرسنة

عمر تمت تحت الكتاب بعون الله الملك

الوهاب ضامه ملاصق

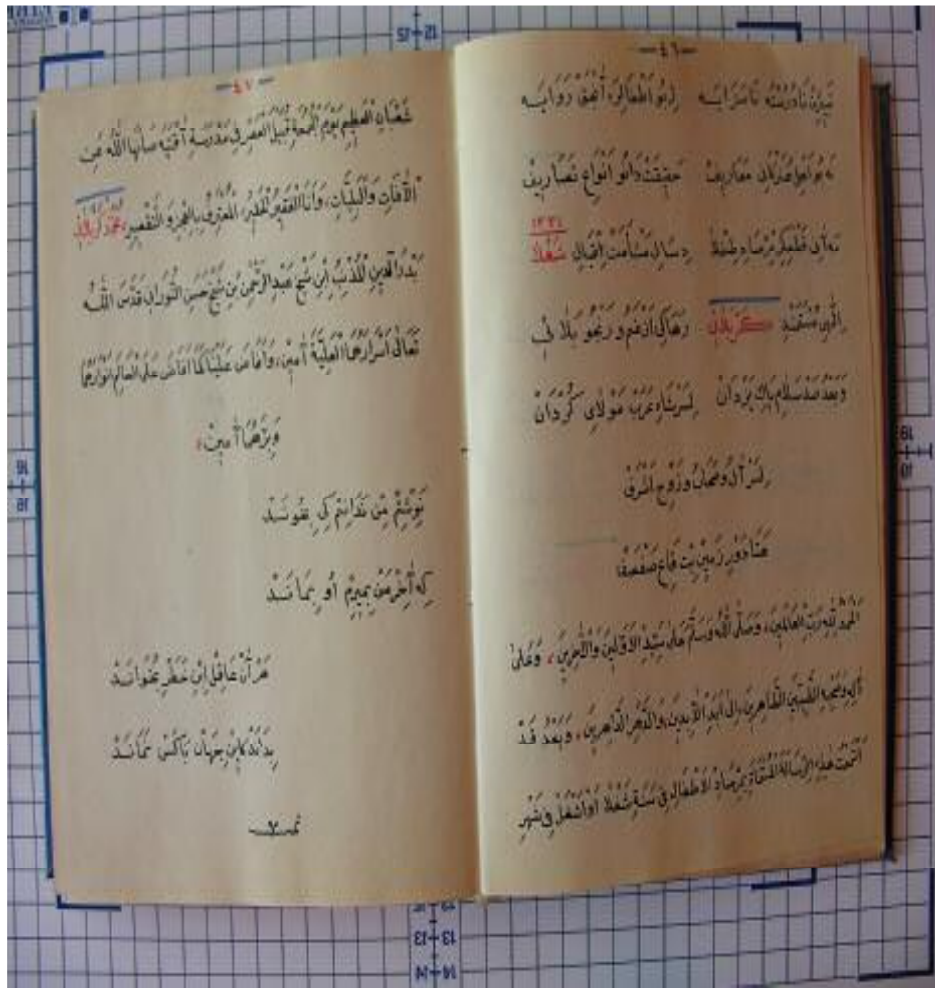
اَمِنْ تَذَكُّرِي جَانِبِ بَدِي سَلِيمِ

مَرَجِبَتِ دَمْعًا جَرًّا مِنْ مَقَلَّتِ بِدَمِ مَهْلَبَتِ

الرَّبِيعِ مِنْ بَلْقَاكِ الظُّلْمَةِ أَوْ مَضَى الْمَلِكِ

ما لم يزلوا في شياهم كوكبة
 العبد المذنب والذليل

دانه يا مصطفى بن اسماعيل

دهستقيسا مرصاد الأطفال

ناقەرۆك

پەر	بابەت
۵	پیشگۆتن
۷	نووبارا ئەحمەدی خانى
۱۵	دەقى قەھینۆكى
۴۵	مرصاد الأطفال
۵۱	دەقى قەھینۆكى
۸۹	ھندەك وئنه ژ دەسنقیسین بۆ قى كتیبی بووینە بناخه